Paimion hyvinvointikertomus 2021-2025 ja evästykset hyvinvointisuunnitelmaan 2026-2030

Hyväksytty Paimion kvalt 23.9.2026 § 37

PAIMIO

Sisällysluettelo

Tiivistelmä

1. Johdanto
2. Väestön hyvinvoinnin kehitys valtuustokaudella 2021-2025
3. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
4. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen elämänkaaren eri vaiheissa
5. Lapset, nuoret ja perheet
6. Työikäinen väestö
7. Ikääntyneet
8. Hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
9. Keskeiset opit valtuustokaudelta ja evästykset seuraavaan hyvinvointisuunnitelmaan 2026-2030
10. Hyvinvointikertomuksen valmistelu

PAIMIO

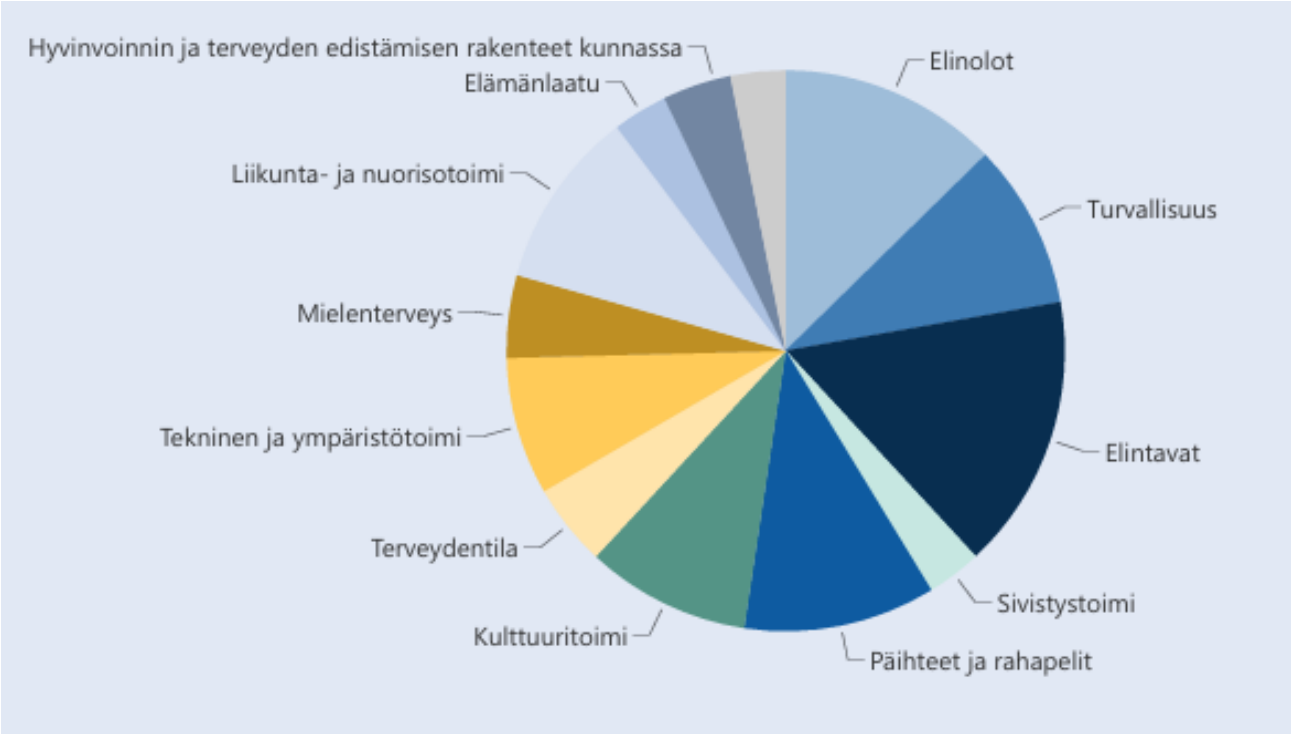
Tiivistelmä

Paimion kaupungin laaja hyvinvointikertomus on strateginen asiakirja, joka laaditaan kerran valtuustokaudessa. Sen tehtävänä on kuvata kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden nykytilaa, arvioida valtuustokauden 2021-2025 aikana toteutettuja toimenpiteitä sekä tunnistaa keskeiset kehittämistarpeet.

Hyvinvointikertomus ohjaa kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä ja toimii perustana erilliselle hyvinvointisuunnitelmalle. Hyvinvointisuunnitelmassa määritellään konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit, joiden avulla hyvinvointia ja terveyttä edistetään suunnitelmallisesti ja poikkihallinnollisesti.

Kertomus kokoaa yhteen tiedon kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä eri ikäryhmissä – lapsissa, nuorissa, työikäisissä ja ikääntyneissä – sekä arvioi poikkihallinnollisesti, miten kaupungin eri toimialat ovat edistäneet hyvinvointia ja terveyttä kuluneen valtuustokauden aikana.

Kertomuksen laadinnassa on hyödynnetty Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) suosituksia kunnan hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällöstä sekä muita kunnan keräämiä tietoja.

1. Johdanto

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuntalain (2015/410) mukaan kunnan perustehtävä. Nykyään myös turvallisuuden teemat, etenkin arkiympäristön turvallisuus, yhdistetään luontevaksi osaksi hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kokonaisuutta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä kunnassa on laaja-alainen ja poikkihallinnollinen. Hyvinvointia edistäviä toimia tehdään kunnan kaikilla sektoreilla. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehdään yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa. Keskeisenä yhteistyökumppanina hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on hyvinvointialue. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteena on lisätä kuntalaisten hyvinvointia, toimintakykyä ja terveyttä, lisätä osallisuutta sekä ehkäistä sairauksia, syrjäytymistä ja eriarvoisuuden kasvua.

Kunnan on seurattava asukkaidensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä. Kunnan on raportoitava kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista, niihin vaikuttavista tekijöistä ja toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 6§.) Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa.

Paimion kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2021-2025 tilastotietoa on saatavilla pääosin vuoteen 2025 asti. Hyvinvoinnin tilan vertailukuntina ovat olleet Naantali, Raisio, Sauvo, Kaarina, Lieto ja Masku. Lisäksi vertailua on tehty maakunnan ja koko maan hyvinvointitietoihin.

Paimion hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä koordinoi monialainen Paimion hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä, jossa on myös edustus Paimion seurakunnasta sekä vanhus- ja vammaisneuvostosta ja nuorisovaltuustosta. Kaupungin hyvinvointityötä yhdessä HYTE-ohjausryhmän kanssa organisoi kunnan liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori. Hyte-työryhmän tehtävänä on tukea, seurata ja arvioida hyvinvointitavoitteiden toteutumista. Paimion kaupungin organisaatiossa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sijoittuu vapaa-aikapalveluiden alle yhdessä liikunnan ja nuorison kanssa.

2. Väestön hyvinvoinnin kehitys valtuustokaudella 2021 - 2025

2.1 Kokonaiskuva hyvinvoinnin kehityksestä

Valtuustokauden 2021–2025 aikana Paimion väestön hyvinvoinnissa on nähtävissä sekä myönteisiä että huolta herättäviä kehityskulkuja. Hyvinvoinnin kokonaiskuvaa on seurattu laajan hyvinvointikertomuksen, vuosittaisten hyvinvointiraporttien sekä valtakunnallisten indikaattoreiden avulla. Hyvinvointitiedon perusteella kehitys ei ole ollut kaikissa väestöryhmissä samansuuntaista, vaan muutokset ovat eriytyneet erityisesti iän ja elämäntilanteen mukaan.

Paimiossa hyvinvointityötä on tehty suunnitelmallisesti ja poikkihallinnollisesti kaikilla toimialoilla. Valtuustolle on raportoitu vuosittain asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tilasta sekä tehdyistä toimenpiteistä. Säännöllinen seuranta on tukenut strategista päätöksentekoa ja mahdollistanut toimenpiteiden kohdentamisen paikallisesti tunnistettuihin tarpeisiin.

2.2 Hyvinvoinnin seuranta ja tiedonlähteet

Kuntalain ja terveydenhuoltolain mukaisesti Paimion kaupunki on seurannut asukkaiden elinoloja, terveyttä ja hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. Hyvinvoinnin seurantaan on hyödynnetty muun muassa HYTE-kertoimen indikaattoreita, TEAviisarin tietoja sekä kouluterveyskyselyn tuloksia. Lisäksi hyvinvoinnin kehitystä on tarkasteltu suhteessa naapurikuntiin ja alueellisiin vertailukuntiin (Naantali, Raisio, Sauvo, Kaarina, Lieto ja Masku), mikä antaa laajemman kuvan Paimion asemasta osana alueellista kehitystä.

Vuoden 2024 raportin mukaan osa hyvinvoinnin tulosindikaattoreista on heikentynyt valtuustokauden aikana, mutta prosessi-indikaattorit ovat säilyneet vahvoina. Tämä viittaa siihen, että kunnassa on rakennettu toimivia rakenteita ja toimintamalleja hyvinvoinnin edistämiseen, vaikka väestön koetussa hyvinvoinnissa ja terveydessä on nähtävissä haasteita.

2.3 Hyvinvoinnin painopisteet ja kehityssuunnat valtuustokaudella 2021-2025

Paimion hyvinvointityön painopisteet

Lasten, nuorten ja perheiden ennaltaehkäisevä tuki

1

Ikääntyneiden toimintakyky ja turvallinen arki

2

Poikkihallinnollinen hyvinvoinnin edistäminen

3

Elinvoiman ja työkyvyn vahvistaminen

4

Painopisteet perustuvat väestörakenteen muutoksiin sekä tunnistettuihin riski- ja suojaaviin tekijöihin.

PAIMIO

Poikkihallinnollinen yhteistyö ja osallisuuden kehitys

Lapset ja nuoret

- Oppilashuollon resursseja ja rakenteita kehitetty
- Sote-uudistus 2023 muutti vastuita
- Kunnan rooli painottuu yhteisölliseen oppilashuoltoon
- Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa korostunut

Kulttuuri, nuoriso ja oppiminen

- Yhteistyö koulujen kanssa vahvistunut
- Koulunuorisotyön tarve tunnistettu
- Lukutaitostrategia ja kirjastopalvelut tukena
- Päiväkotien eteiskirjastot osana arkea

Ikääntyneiden hyvinvointi

- Ennaltaehkäiseviä palveluja kehitetty
- Vapaaehtoistoiminnan koordinointi kunnalle
- Hyvän Olon pysäkki avattu syksyllä 2025
- Tukea, toimintaa ja yhteisöllisyyttä

Liikunta ja aktiivinen arki

- Liikuntapalvelujen merkitys vahvistunut
- Yhteistyö koulujen kanssa lisääntynyt
- Lasten uinninopetus yhteistyön esimerkki
- Liikkuva koulu -toiminta käynnistynyt vuonna 2025

Yhteistyötä on vahvistettu koko valtuustokauden ajan pysyvillä rakenteilla, palveluilla ja hankkeilla.

2.4 Poikkihallinnollinen yhteistyö ja osallisuuden kehitys vuosina 2021-2025

PAIMIO

Väestörakenne ja elinolot

VÄESTÖMÄÄRÄ

11 284

Asukasta vuoden 2025 lopussa

VÄESTÖLLINEN HUOLTOSUHDE

70 %

Korkeampi kuin Varsinais-Suomessa keskimäärin

YHDEN HENGEN ASUNTOKUNNAT

48 %

65 vuotta täyttäneistä

75 vuotta täyttäneistä

54 %

LAPSIPERHEET

42 %

Lapsiperheiden määrä on vähentynyt vuodesta 2020

YHDEN VANHEMMAN PERHEET

Määrä on hieman noussut

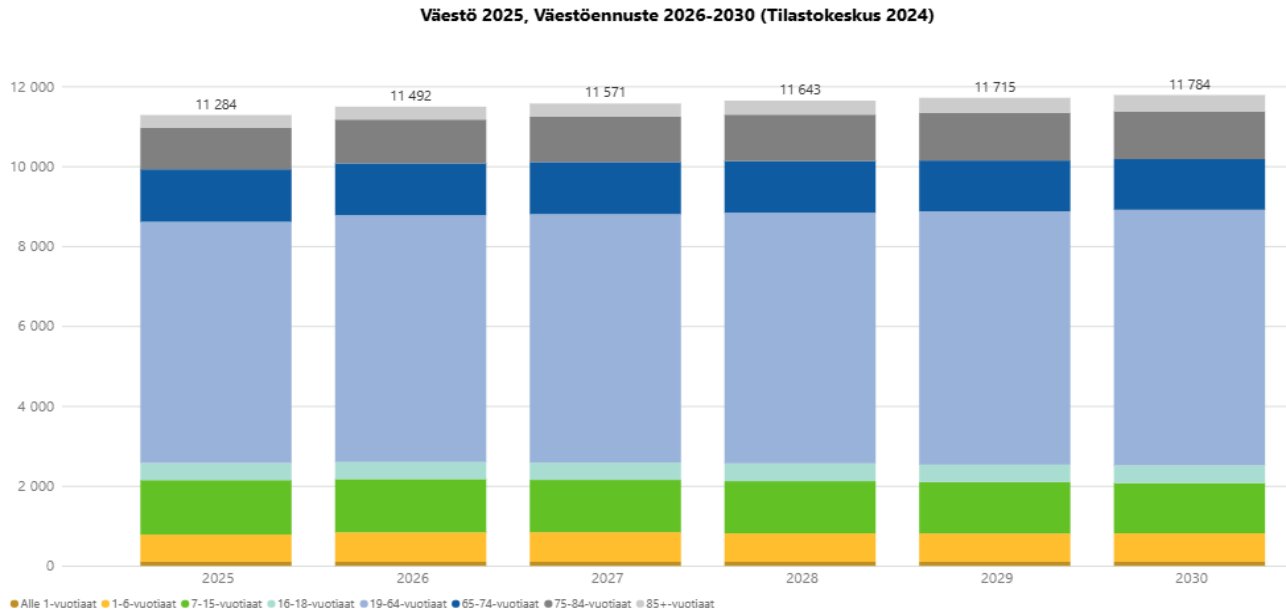
20 %

ULKOMAAN KANSALAISIA

Kasvua vuodesta 2022

4,4 %

- 0-18–vuotiaat: 2578 henkilöä
- 19-64–vuotiaat: 6034 henkilöä
- Yli 65-vuotiaat: 2672 henkilöä

1.7 Johtopäätökset valtuustokaudelta 2021-2025

Valtuustokauden aikana Paimiossa on rakennettu vahvoja rakenteita hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Poikkihallinnollinen yhteistyö, osallisuuden rakenteiden vahvistuminen ja ennaltaehkäisevän työn painottaminen ovat keskeisiä vahvuuksia. Väestön ikääntyminen, syntyvyyden lasku ja osa hyvinvoinnin indikaattoreiden heikkeneminen korostavat kuitenkin tarvetta kehittää hyvinvointityötä edelleen. Kunnan rooli hyvinvoinnin edistäjänä on sote-uudistuksen jälkeen entistä enemmän koordinoiva, mikä asettaa uusia vaatimuksia yhteistyölle, seurantatiedon hyödyntämiselle ja strategiselle johtamiselle tulevalla suunnittelukaudella.

3. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Paimiossa hyvinvoinnin ja terveyden seurantatyö perustuu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) määrittelemiin kansallisiin vähimmäisindikaattoreihin sekä kunnan omiin, strategisesti valittuihin painopisteisiin. THL:n ohjeistuksen mukaisesti indikaattorit tukevat väestön hyvinvoinnin seurantaa, palvelutarpeiden arviointia sekä resurssien kohdentamista päätöksenteon tueksi.

3.1 HYTE-kerroin

HYTE-kerroin on valtiontaloudellinen ohjausväline, joka tukee kuntia asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä ja kannustaa tietoon perustuvaan johtamiseen. HYTE-kerroin saa arvon välillä 0–100 ja muodostuu 20 indikaattorista. Kerroin koostuu kahdesta osasta:

- Prosessi-indikaattorit, jotka kuvaavat kunnan rakenteita, toimintamalleja ja johtamiskäytäntöjä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä
- Tulos-indikaattorit, jotka kuvaavat väestön hyvinvoinnin ja terveyden tilaa sekä siinä tapahtuvia muutoksia

Yhdessä nämä muodostavat kokonaiskuvan kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikuttavuudesta.

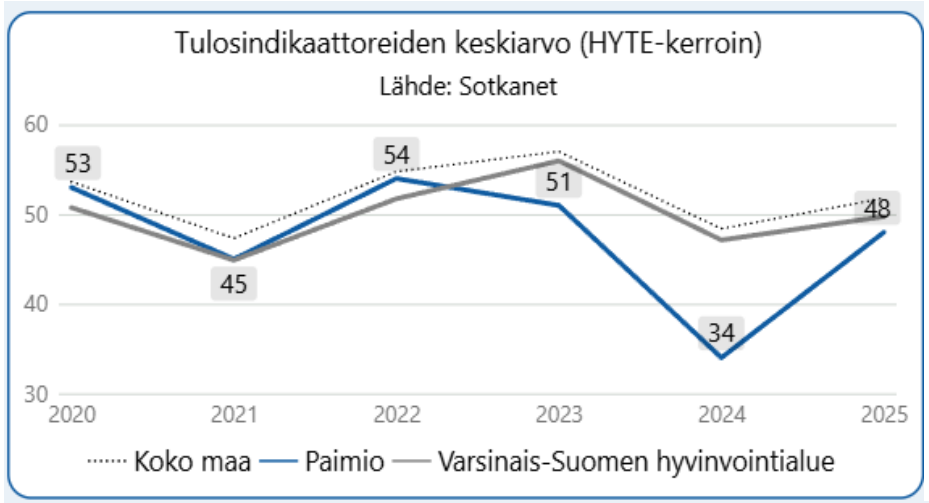
PAIMIO

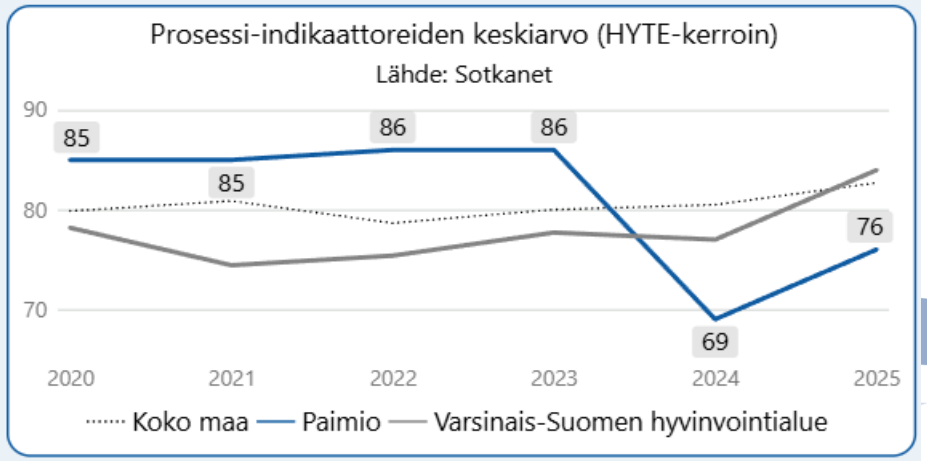
3.2 HYTE-kertoimen kehitys Paimiossa

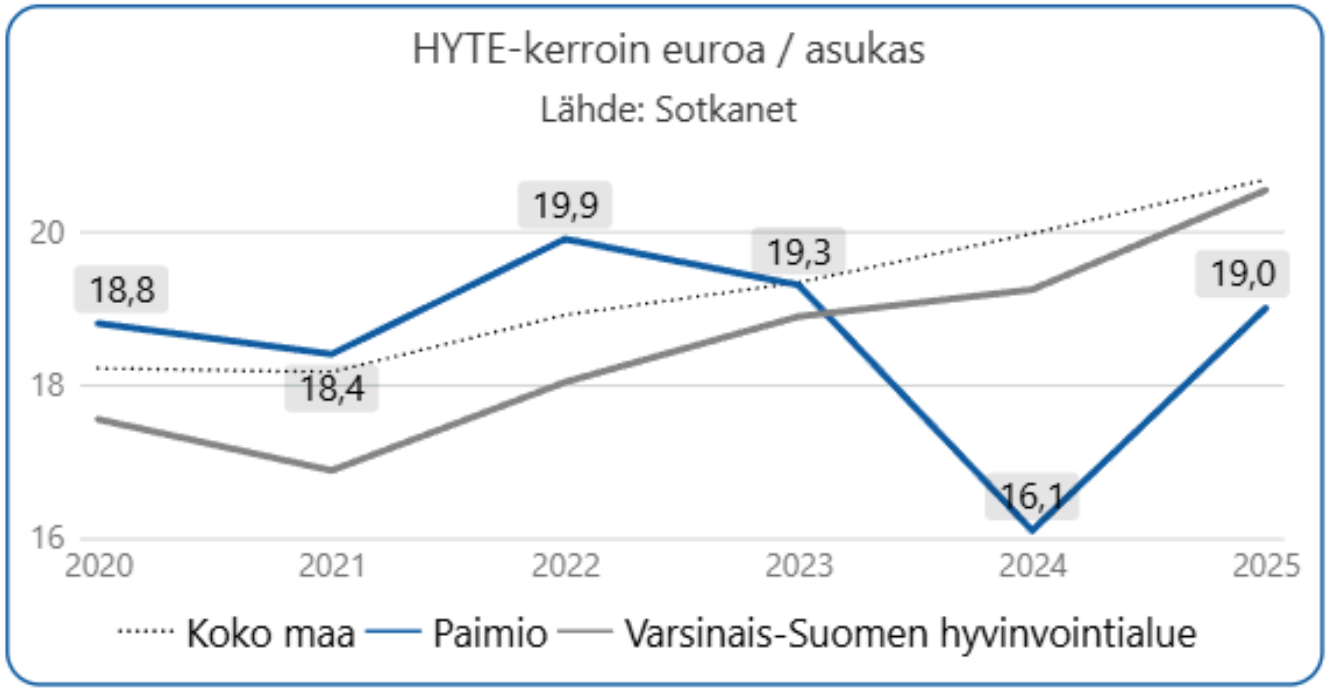
Vuoden 2024 hyvinvointiraportin mukaan Paimiossa HYTE-kertoimen tulos- ja prosessi-indikaattorit ovat kehittyneet eri suuntiin tarkastelujaksolla:

- Tulosindikaattorien keskiarvo laski vuosien 2023 ja 2024 välillä (51 → 34), mikä viittaa haasteisiin väestön hyvinvoinnin ja terveyden kehityksessä. Vuoden 2025 aikana tulosindikaattoreissa on kuitenkin havaittavissa selkeää parantumista.
- Prosessi-indikaattorit ovat säilyneet vahvoina, mikä kertoo toimivista rakenteista, poikkihallinnollisesta yhteistyöstä ja sitoutuneesta hyvinvointityöstä. Vuonna 2024 prosessi-indikaattoreissa nähtiin lievää laskua, mutta vuoden 2025 aikana kehitys on jälleen kääntynyt nousuun.

HYTE-kertoimen kehitys osoittaa, että Paimiossa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet ja toimintamallit ovat pääosin kunnossa, mutta väestön hyvinvoinnin tuloksissa tapahtuneet heilahtelut korostavat tarvetta kohdentaa toimenpiteitä entistä tarkemmin tunnistettuihin haasteisiin.

KUNNAN HYTE-KERROIN

Lisätietoa THL:n sivuilla | Palauta valinnat

Vuosivalinta

2025

Oman kunnan HYTE-kerroin, (0-100)

Lähde: Sotkanet

Oman kunnan pisteet	Pisteiden vuosimuutos	Oman kunnan sijoitus
62/100	10	165

HYTE-kerroin, (0-100)

Lähde: Sotkanet

Parhaat pisteet kunnista	Heikoimmat pisteet kunnista
85	37

Oman kunnan tulosindikaattorit

Lähde: Sotkanet

Oman kunnan pisteet	Pisteiden vuosimuutos	Oman kunnan sijoitus
48/100	14	146

Tulosindikaattorit

Lähde: Sotkanet

Parhaat pisteet kunnista	Heikoimmat pisteet kunnista
90	26

Oman kunnan prosessi-indikaattorit

Lähde: Sotkanet

Oman kunnan pisteet	Pisteiden vuosimuutos	Oman kunnan sijoitus
76/100	7	157

Prosessi-indikaattorit

Lähde: Sotkanet

Parhaat pisteet kunnista	Heikoimmat pisteet kunnista
94	27

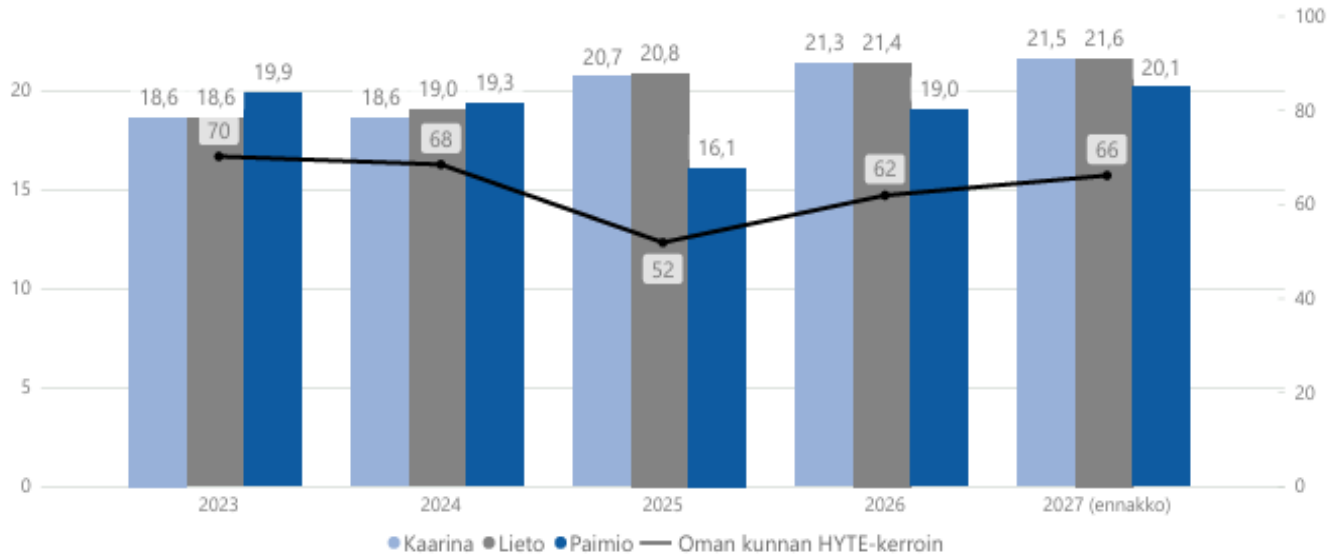
Vertailukunta

Useita valintoja

Lähde

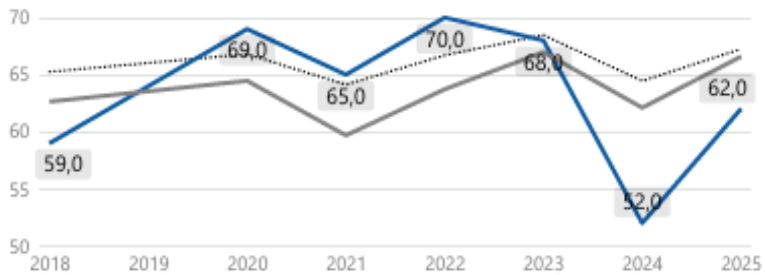
HYTE-kertoimeen perustuva rahoitus, €/asukas

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa

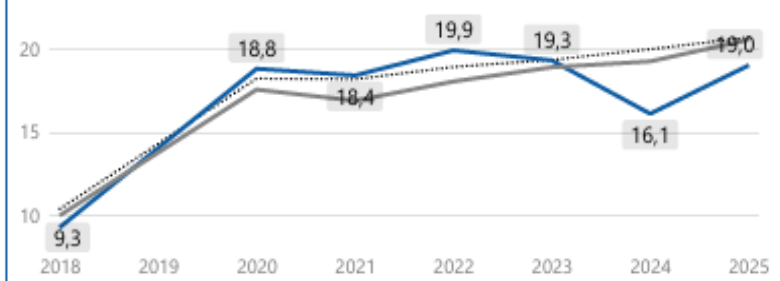
HYTE-kerroin, 0 - 100

Lähde: Sotkanet

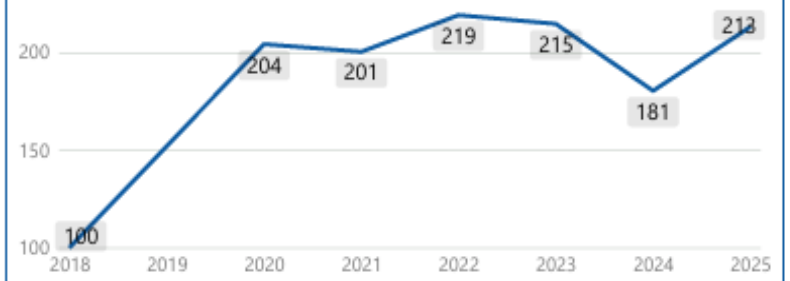
HYTE-kerroin euroa / asukas

Lähde: Sotkanet

HYTE-kerroin, 1 000 euroa

Lähde: Sotkanet

3.3 Kunnan terveyden edistämisen aktiivisuus

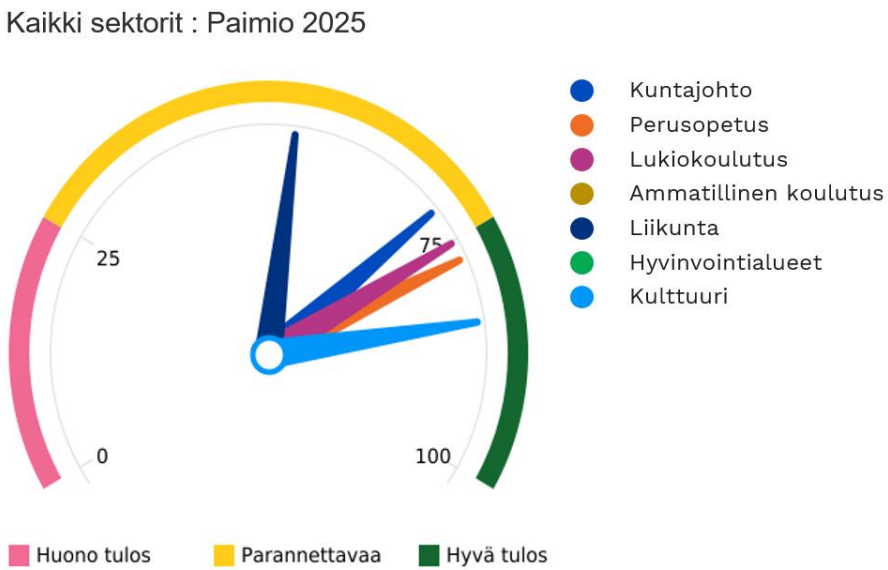
TEA-viisari on kunnille, hyvinvointialueille ja kouluille tarkoitettu seurantatyökalu, joka tuottaa rakenteisen kokonaiskuvan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tilasta. TEA-viisarin avulla arvioidaan terveydenedistämisaktiivisuutta eli niitä kunnan toimintoja, rakenteita ja käytäntöjä, joilla edistetään asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia sekä vahvistetaan ennaltaehkäisevää työtä.

Kunnan terveyden edistämisen aktiivisuuden arviointi perustuu kunnan tekemään itsearviointiin. Arviointi toteutetaan TEA-viisarin tiedonkeruun avulla ja se pohjautuu useisiin osa-alueisiin, jotka kuvaavat kunnan johtamista, rakenteita, resursseja ja toimintamalleja terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Tiedonkeruut toteutetaan joka toinen vuosi siten, että osa osa-alueista kerätään parillisina ja osa parittomina vuosina.

Paimion osalta TEA-viisarin tiedonkeruu kattaa kuusi osa-aluetta, sillä kunnassa ei ole ammatillista koulutusta koskevaa toimintaa. TEA-viisarin tulokset tarjoavat kunnalle välineen oman toiminnan vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamiseen sekä tukevat hyvinvointityön suunnittelua ja johtamista.

Kaikki sektorit : Paimio 2025

	Paimio	Koko maa
Kaikki sektorit	72	72
Kuntajohto	71	87
Perusopetus	77	66
Lukiokoulutus	75	69
Ammatillinen koulutus	..	66
Liikunta	53	69
Hyvinvointialueet	..	59
Kulttuuri	84	77

TEAviisarin kokonaispistemäärän kehitys 2020-2025

Vuosi	Pisteet
2020	53
2021	56
2022	62
2023	68
2024	65
2025	72

Pisteet	Paimio	Naantali	Masku	Sauvo	Kaarina	Raisio	Koko maa
Kaikki sektorit	72	75	76	67	70	71	72
Kuntajohto	71	81	81	72	75	87	87
Perusopetus	77	70	74	..	65	64	66
Lukiokoulutus	75	83	..	..	..	70	69
Ammatillinen koulutus	..	..	..	..	..	..	66
Liikunta	53	65	60	52	68	69	70
Hyvinvointialueet	..	..	..	..	..	..	59
Kulttuuri	84	77	87	76	73	70	77

TEA-viisarin kaikkien sektoreiden yhteenlaskettu pistemäärä on Paimiossa noussut määrätietoisesti vuosien 2020–2025 aikana. Pistemäärän kehitys kuvaa kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden, käytäntöjen ja johtamisen vahvistumista tarkastelujaksolla. Nousujohteinen kehitys osoittaa, että terveyden edistämisen toimintamallit ovat vakiintuneet ja niiden toteuttamiseen on sitouduttu eri toimialoilla.

TEA-viisari: THL kerää tietoja kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä. Paimiota koskevat luvut ovat lähes tulkoon koko maan lukujen tasolla. Edelliseen mittaukseen verrattuna Paimio on parantanut tuloksiaan kuntajohdon ja kulttuurin sektoreilla merkittävästi. Parannettavaa on erityisesti liikunnan sektoreilla.

TEA-viisarin tuloksia tulkittaessa on huomioitava, että mittarin tiedot ja laskentaperusteet voivat muuttua ajan myötä. Muutokset tiedonkeruussa tai mittareissa voivat vaikuttaa pistemääriin sekä heikentää tulosten vertailtavuutta eri vuosien välillä.

PAIMIO

3.4 Muu tieto ja laadulliset havainnot

Hyvinvointikertomuksen laadinnassa on hyödynnetty määrällisten indikaattoritietojen lisäksi myös laadullista ja kokemuksellista tietoa. Näiden tietolähteiden avulla on täydennetty kuvaa kuntalaisten hyvinvoinnista, palveluiden toimivuudesta ja paikallisista ilmiöistä, joita tilastot eivät yksin kuvaa.

Laadullinen tieto on koottu erityisesti seuraavista lähteistä:

- kuntalaisten palautteista ja asiakaskokemuksista
- eri toimialojen havainnoista palvelutarpeista ja arjen haasteista
- järjestöjen, seurojen ja muun kolmannen sektorin kokemustiedosta
- paikallisista selvityksistä sekä kehittämishankkeiden tuloksista.

3.5 Johtopäätökset indikaattori- ja muun tiedon perusteella

Indikaattorit osoittavat, että:

- Hyvinvointirakenteet ovat kunnossa, mutta tuloksissa on vaihtelua ja joillakin osa-alueilla laskua.
- Ikääntyneiden määrän kasvu sekä lasten ja nuorten hyvinvointikysymykset korostuvat indikaattoreissa.
- Osallisuus ja poikkihallinnollinen työ ovat vahvistuneet, mikä näkyy TEAviisarin tuloksissa.
- Kehittämissuunnat kohdistuvat erityisesti palveluiden saavutettavuuteen, mielenterveyteen, terveyskäyttäytymiseen sekä heikommassa asemassa olevien väestöryhmien tukemiseen.

Indikaattorit ja kokemustieto osoittavat, että kehittämistarpeet kohdistuvat erityisesti palveluiden saavutettavuuteen, mielenterveyden edistämiseen, terveyskäyttäytymiseen sekä heikommassa asemassa olevien väestöryhmien tukemiseen. Näitä teemoja huomioidaan hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2026–2030.

PAIMIO

4. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen elämänkaaren eri vaiheissa

Poikkihallinnollinen yhteistyö ja elämänkaaren mahdollistavat rakenteet (toimialojen HYTE-vaikutus valtuustokaudella 2021–2025)

Paimiossa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on toteutettu valtuustokaudella 2021–2025 poikkihallinnollisena ja läpileikkaavana yhteistyönä kaikkien toimialojen kesken. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) työ perustuu yhteisiin rakenteisiin ja tavoitteisiin, joiden kautta hyvinvointinäkökulma huomioidaan kunnan toiminnassa kaikissa elämänkaaren vaiheissa.

HYTE-palvelut sijoittuvat sivistys- ja vapaa-aikapalveluiden kokonaisuuteen, jossa liikunta-, nuoriso-, kulttuuri- ja kirjastopalvelujen sekä oppilaitosten rooli korostuu kuntalaisten arjen hyvinvoinnin tukemisessa. Samanaikaisesti tekninen toimi, hallinto ja elinvoimapalvelut toimivat elämänkaaren läpileikkaavina mahdollistajina, luoden edellytyksiä turvalliselle elinympäristölle, saavutettaville palveluille, sujuvalle arjelle ja osallisuudelle eri elämäntilanteissa.

Poikkihallinnollinen yhteistyö näkyy erityisesti yhteisissä hankkeissa, tapahtumissa ja ennaltaehkäisevissä palveluissa, joita toimialat toteuttavat yhdessä, sekä fyysisen ja sosiaalisen ympäristön ratkaisuissa, jotka tukevat hyvinvointia koko elämänkaaren ajan.

Valtuustokauden aikana ovat vahvistuneet myös kuntalaisten osallisuutta tukevat vaikuttajatoimielimet: nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto. Toimielimet ovat osallistuneet palveluiden ja toimintaympäristöjen suunnitteluun, antaneet lausuntoja sekä vahvistaneet eri väestöryhmien äänen kuulumista päätöksenteossa. Vaikuttajatoimielimet ovat keskeinen osa Paimion hyvinvointityön rakenteita ja osallisuuden edistämistä.

PAIMIO

4.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Paimiossa

Paimion hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointilautakunnan alaista toimintaa. Kunnan liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori vastaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen koordinoinnista. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on poikkihallinnollista työtä, jota tuotetaan kaikilla kunnan toiminnan tasolla.

Paimiossa toimii kaupunginjohtajan nimeämä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä. Ryhmässä on nimettynä jäsenet myös vanhus- ja vammaisneuvostosta, nuorisovaltuustosta sekä Paimion seurakunnasta. Työryhmän tavoitteena on edistää monialaisesti hyvinvoinnin myönteistä kehittymistä kunnassa.

Ehkäisevän päihdetyön, mielen hyvinvoinnin edistäminen ja väkivallan ehkäisyn yhteistyö

Ehkäisevä päihdetyö, mielen hyvinvoinnin edistäminen sekä väkivallan ehkäisy ovat keskeinen osa kunnan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä. Työn tavoitteena on vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja turvallisuuden kokemusta sekä ehkäistä erilaisista riippuvuuksista, mielenterveyden haasteista ja väkivallasta aiheutuvia haittoja.

Paimion ja Sauvon yhteisessä ehkäisevän päihdetyön työryhmässä on tarkastelukauden aikana korostunut entistä vahvemmin päihteiden käytön ehkäisyn lisäksi mielen hyvinvoinnin edistäminen sekä väkivallan ehkäisy. Teemat ovat monin tavoin yhteydessä toisiinsa, minkä vuoksi niiden tarkastelu yhtenä kokonaisuutena tukee vaikuttavaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Yhteistyön tavoitteena on vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia suojaavia tekijöitä, lisätä tietoisuutta ja osaamista sekä edistää turvallisia ja terveellisiä elinympäristöjä kaikenikäisille.

Työryhmän tehtäväkentän laajentumisen myötä sen nimeksi vahvistettiin 1.6.2026 alkaen **Ehkäisevän päihdetyön, mielen hyvinvoinnin edistäminen ja väkivallan ehkäisyn yhteistyöryhmä**. Nimenmuutoksella halutaan kuvata paremmin työryhmän nykyistä toimintaa ja tavoitteita sekä vahvistaa kokonaisvaltaista hyvinvoinnin, turvallisuuden ja terveyden edistämisen näkökulmaa.

4.2 Osallisuus vahvistaa hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä

Osallisuus on yksi hyvinvoinnin keskeisistä tekijöistä. Mahdollisuus tulla kuulluksi, vaikuttaa omaan elinympäristöönsä ja osallistua yhteisön toimintaan vahvistaa kokemusta merkityksellisyydestä, yhteisöön kuulumisesta ja luottamuksesta. Osallisuus tukee niin yksilön hyvinvointia kuin kunnan elinvoimaa sekä edistää aktiivista kansalaisuutta ja yhteisöllisyyttä. Valtuustokauden aikana kuntalaisten osallisuutta on vahvistettu kehittämällä palautekanavia, hyödyntämällä asiakas- ja kuntalaiskyselyitä sekä lisäämällä toimialojen välistä yhteistyötä.

Vaikuttajatoimielimet

Paimiossa kuntalaisten osallisuutta edistetään monipuolisesti erilaisten vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien kautta. Kunnassa toimivat aktiivisesti nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto, jotka tuovat eri väestöryhmien näkökulmia päätöksentekoon ja palveluiden kehittämiseen. Paimion vanhus- ja vammaisneuvoston koordinoinnista vastaa hyvinvointipalvelut ja vastaavasti nuorisovaltuuston koordinoinnista vastaa nuorisopalvelut. Vaikuttajatoimielimet ovat kokoontuneet säännöllisesti edellisen valtuustokauden aikana sekä järjestäneet erilaisia kuntalaisia aktiivisesti osallistavia tilaisuuksia. Lisäksi ne ovat antaneet lausuntoja, osallistuneet suunnittelutyöhön ja edistäneet esteettömyyttä ja saavutettavuutta.

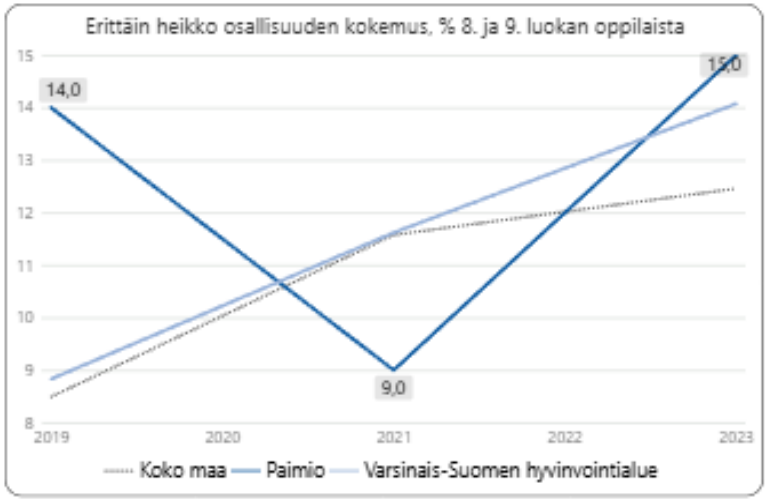
Järjestöyhteistyöllä myös vahvistetaan osallisuutta. **Paimiossa toimii aktiivisesti eri urheiluseuroista koostuva seuraparlamentti sekä muista järjestöistä koostuva järjestöparlamentti.** Järjestöparlamentti on ollut aktiivisesti toteuttamassa harrastusmessuja ja vastaavasti seuraparlamentissa mukana olevat järjestöt ovat mukana mm. lasten Peuhis -tapahtumissa. Seuraparlamentin ääntä on myös kuunneltu liikunnan olosuhteiden kehittämisessä, kuten sisäliikuntahallin suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Vuonna 2024 Paimiossa otettiin käyttöön **MunPaimio-asukasbudjetointi**, jolla vahvistettiin kuntalaisten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia. Asukasbudjettiin varattiin yhteensä 45 000 euroa, josta 25 000 euroa kohdistettiin teknisen toimialan ja 20 000 euroa hyvinvointipalveluiden toteutuksiin. Kuntalaisilla ja Paimiossa asioivilla oli mahdollisuus tehdä ehdotuksia ja vaikuttaa määrärahojen käyttöön, mikä lisäsi osallistumista kunnan kehittämiseen.

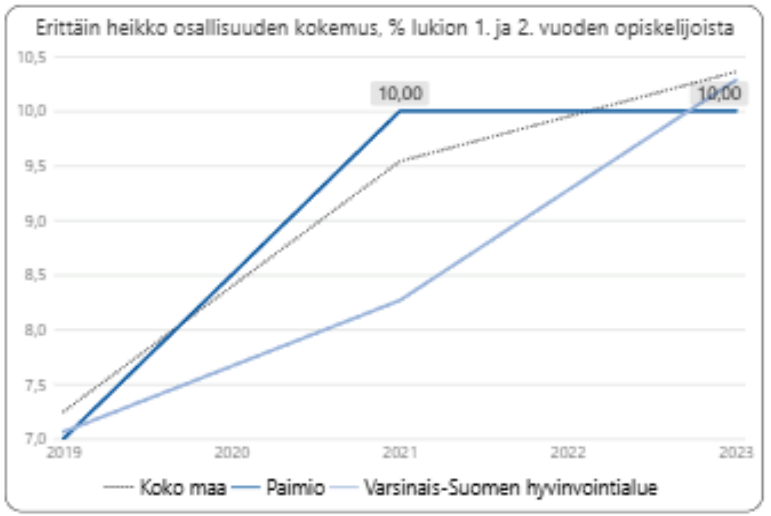
Paimion 700-juhlavuosi oli valtuustokauden merkittävä yhteisöllinen kokonaisuus. Monialaisessa yhteistyössä toteutetut tapahtumat vahvistivat paikallisidentiteettiä, kulttuurin saavutettavuutta ja yhteisöllisyyttä. Juhlavuoden huipentuma, **Eläköön Paimio -tapahtuma**, kokosi kuntalaiset, yhdistykset ja muut paikalliset toimijat yhteen juhlistamaan kaupungin historiaa sekä rakentamaan yhteistä tulevaisuutta.

Kouluterveyskyselyn perusteella 8. ja 9.luokan oppilaiden osallisuudenkokemus on heikentynyt vuodesta 2021. Tulokset korostavat tarvetta vahvistaa erityisesti nuorten osallisuuden, kuulluksi tulemisen ja vaikuttamismahdollisuuksien kokemuksia.

- **HYTE-vaikutus**: yhdenvertaisuus, osallisuus, vaikutusmahdollisuudet
- **Mittareita**: lausuntojen määrä, osallistumiskerrat, järjestetyt tilaisuudet ja osallistujamäärät

Lähde	Tiedon ajankohta	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2023	15,00	%

Lähde	Tiedon ajankohta	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	2023	10,00	%

Millainen on mun Paimio?
munpaimio.fi

PAIMIO

4.3 Viihtyisä ja turvallinen Paimio

Tekninen toimiala ja ympäristöpalvelut luovat perustan kuntalaisten hyvinvoinnille, terveydelle ja turvallisuudelle. Toimialan työ näkyy muun muassa toimivana ja turvallisena elinympäristönä, saavutettavina palveluina, esteettömänä liikkumisena sekä viihtyisinä viheralueina. Kaavoituksessa, rakennusvalvonnassa ja ympäristönsuojelussa huomioidaan terveyttä, turvallisuutta ja ympäristön laatua tukevat ratkaisut.

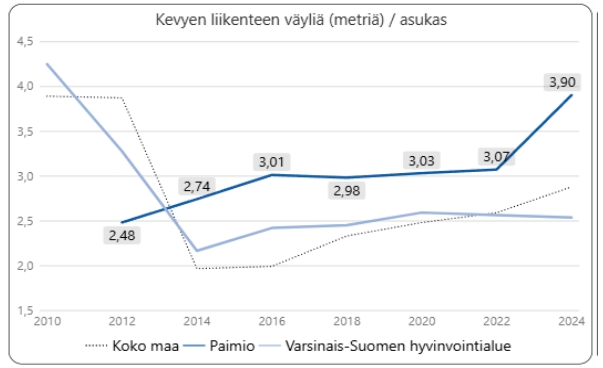
Paimiossa kevyen liikenteen väyliä on asukasta kohden enemmän kuin Varsinais-Suomessa ja koko maassa keskimäärin, mikä tukee turvallista kävelyä ja pyöräilyä. Kouluterveyskyselyn perusteella paimiolaiset yläkouluikäiset kokevat oppilaitostensa fyysiset olosuhteet keskimääräistä paremmiksi, ja lukio-opiskelijoiden arviot opiskelurauhaa tukevista työolosuhteista ovat erittäin myönteisiä. Kehittämiskohteina puolestaan nousevat esiin alakoulujen saavutettavuus sekä ikääntyneiden palveluiden saavutettavuus, sillä päivittäistavarakauppojen läheisyydessä asuvien yli 75-vuotiaiden osuus jää selvästi hyvinvointialueen ja koko maan keskiarvoa pienemmäksi.

Valtuustokaudella tekninen toimiala on toteuttanut useita merkittäviä hyvinvointia edistäviä investointeja. Näitä ovat muun muassa sisäliikuntahallin rakentaminen, Kriivarin koulun laajennus ja Oinilan päiväkoti. Lisäksi kuntalaisten viihtyvyyttä, liikkumismahdollisuuksia ja saavutettavuutta on parannettu kehittämällä viheralueita ja lähiliikuntaympäristöjä, kuten esteetöntä uimarantaa, esteetöntä luontopolkua, leikkipuistoja sekä Ankkalammen kunnostusta. Myös liikenneturvallisuuskohteita toteutetaan vuosittain. Investoinnit tukevat kuntalaisten hyvinvointia kaikissa elämänvaiheissa ja vahvistavat osaltaan Paimion vetovoimaa, elinympäristön laatua sekä turvallisuutta.

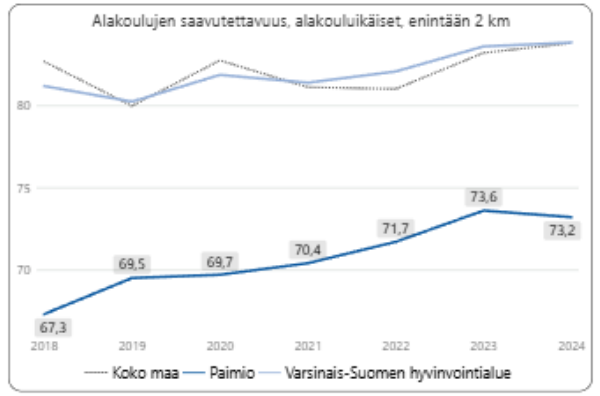

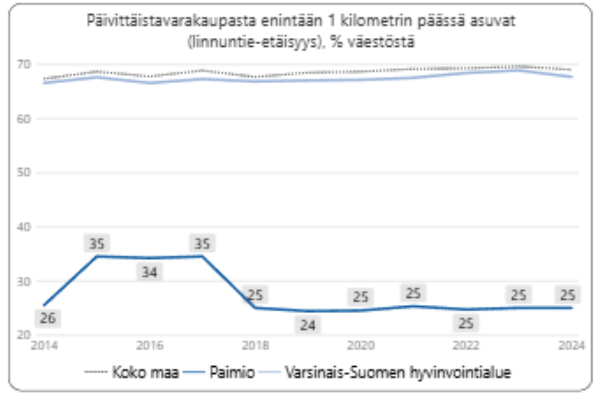

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
TEA-viisari	2024	3,90	metriä / asukas

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Liiteri	2024	73,20	%

5 Lapset, nuoret ja perheet

Paimiossa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen on ollut keskeinen painopiste valtuustokaudella 2021–2025. Työ on toteutunut vahvana sivistys-, vapaa-aika- ja HYTE-palveluiden yhteistyönä, jossa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, nuorisopalveluiden, liikunnan, kulttuurin ja kirjaston rooli on ollut keskeinen. Lisäksi tekninen toimi on tukenut hyvinvoinnin edistämistä merkittävästi investoimalla oppimis- ja liikuntaympäristöihin, kuten Oinilan päiväkodin rakentamiseen, Kriivarin koulun laajennukseen ja uuden peruskoulun valmisteluun sekä sisäliikuntahallin rakentamiseen ja uimahallin peruskorjaukseen.

Varhaiskasvatuksen ja koulujen ruokailussa noudatetaan valtakunnallisia ruokailu- ja ravitsemussuosituksia. Tarjottava ruoka on ravitsemuksellisesti täysipainoista, monipuolista, turvallista ja ikäryhmän tarpeisiin soveltuvaa. Ruokailussa painotetaan kasviksia, täysjyväviljatuotteita, pehmeitä rasvoja sekä kohtuullista suolan ja sokerin käyttöä. Ruokailulla tuetaan lasten ja nuorten kasvua, kehitystä, oppimista, hyvinvointia sekä terveellisten ruokailutottumusten omaksumista.

Varhaiskasvatus

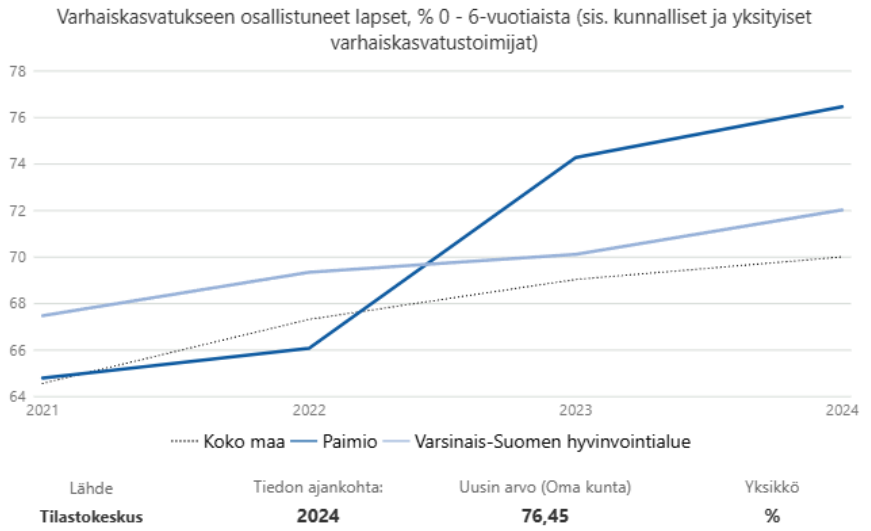
Varhaiskasvatuksessa on edistetty lasten hyvinvointia, turvallisuutta ja osallisuutta jokapäiväisessä arjessa. Painopisteinä ovat olleet varhainen tuki, perheiden kanssa tehtävä yhteistyö sekä turvalliset ja hyvinvointia tukevat kasvuympäristöt.

Valtuustokaudella valmistui Oinilan päiväkoti, ja Tapiolan päiväkodissa käynnistyi ulkotoimintapainotteinen ryhmätoiminta. Varhaislukutaitoa on vahvistettu eteiskirjastoilla yhteistyössä kirjastopalvelujen kanssa, ja ruokakasvatus on entistä systemaattisemmin osa toimintasuunnitelmia (mm. Sapere-toimintamallit).

Keskeisiä HYTE-vaikutuksia: varhainen tuki, turvallisuus, perheiden tukeminen

Mittareita: varhaiskasvatukseen osallistuvien 0–6-vuotiaiden osuus 76,45 %

(koko maa 69,99 %, VS 72,01%)

Perusopetus

Perusopetuksessa hyvinvointia on edistetty vahvistamalla yhteisöllistä oppilashuoltoa, tukemalla turvallista oppimisympäristöä ja lisäämällä liikkumista koulupäivän aikana. Kriivarin koulun laajennus- ja peruskorjaushanke käynnistyi vuonna 2024. Koulujen lukutaitostrategia, kirjastoyhteistyö ja koulunuorisotyön laajentuminen ovat tukeneet oppilaiden hyvinvointia.

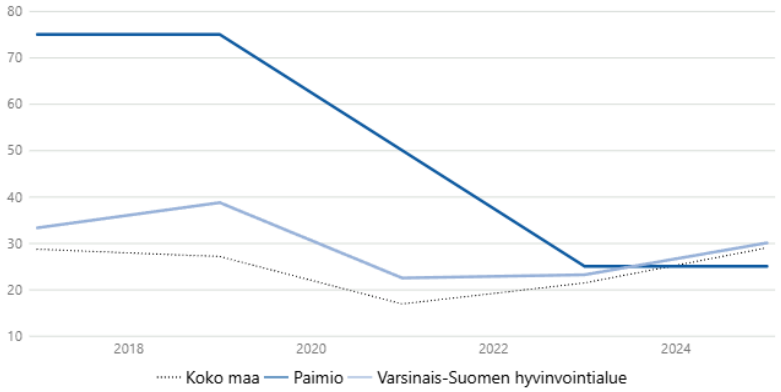
Paimioon on laadittu Paimion perusopetuksen hyvinvoinnin malli, jonka avulla käsitellään hyvinvointia koskevia sisältöjä kuukausittain kaikissa kouluissa. Paimoon on palkattu lisää erityisopettajia ja tuen uudistus on pystytty toteuttamaan lisäyksellä kiitettävästi. Poiju luokat ovat lisänneet hyvinvointia oppilailla, jotka tarvitsevat enemmän tukea kouluarkeen. Myös ProKoulu toiminta näkyy kouluarjessa parempana käytöksenä ja lisääntyneenä yhteisöllisyytenä. Yläkouluun on saatu hankerahoituksella myös koulunuorisotyöntekijä, jonka palvelua oppilaat ovat käyttäneet aktiivisesti.

Sote-uudistuksen myötä oppilashuollon rakenteet muuttuivat, ja kunnan rooli painottui yhteisöllisen oppilashuollon ja koulun arjen hyvinvoinnin tukemiseen. Keväällä 2025 käynnistettiin Liikkuva koulu -toiminta. Lisäksi yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa on mahdollistettu alakoulun oppilaille laadukas, turvallinen ja yhdenvertainen uinninopetus. Kirjaston kanssa yhteistyössä tehtävä lukutaitotyö vakinaistettiin osaksi peruskoulujen ja kirjaston perustyötä. Perusopetus ja kulttuuripalvelut solmivat kulttuurikasvatusyhteistyösopimuksen kulttuurihyvinvoinnin edistämiseksi.

Keskeisiä HYTE-vaikutuksia: turvallisuus, osallisuus, mielen hyvinvointi

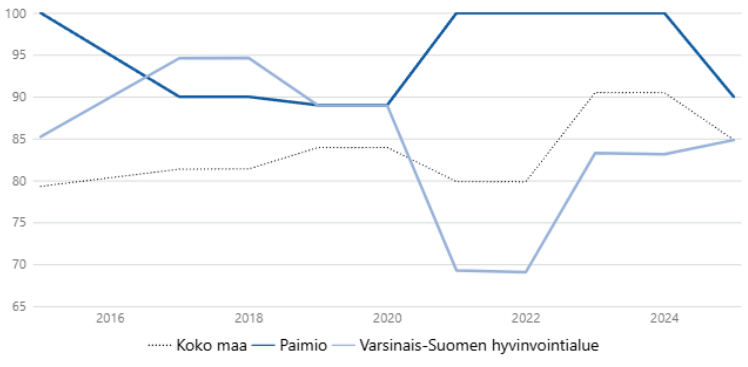
Mittareita: Kouluterveyskysely (2025): yksinäisyyden väheneminen, hyvät keskustelumahdollisuudet aikuisten kanssa, MOVE-tulokset

Oppilaalle on varattu yli 25 minuuttia kouluruuan syömiseen, % kouluista

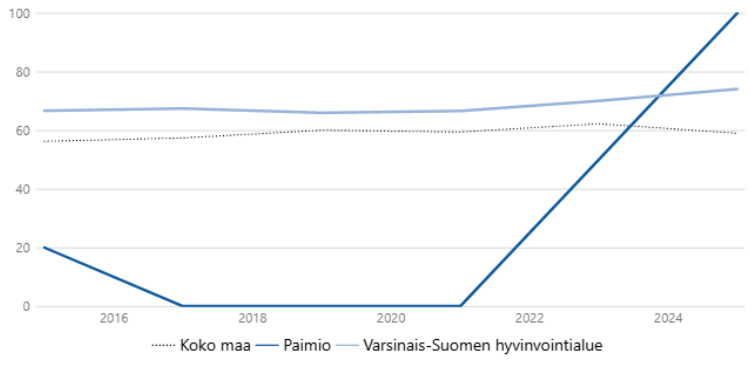
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	**2025**	**25,00**	**%**

Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	**2025**	**90,00**	**%**

Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % kouluista

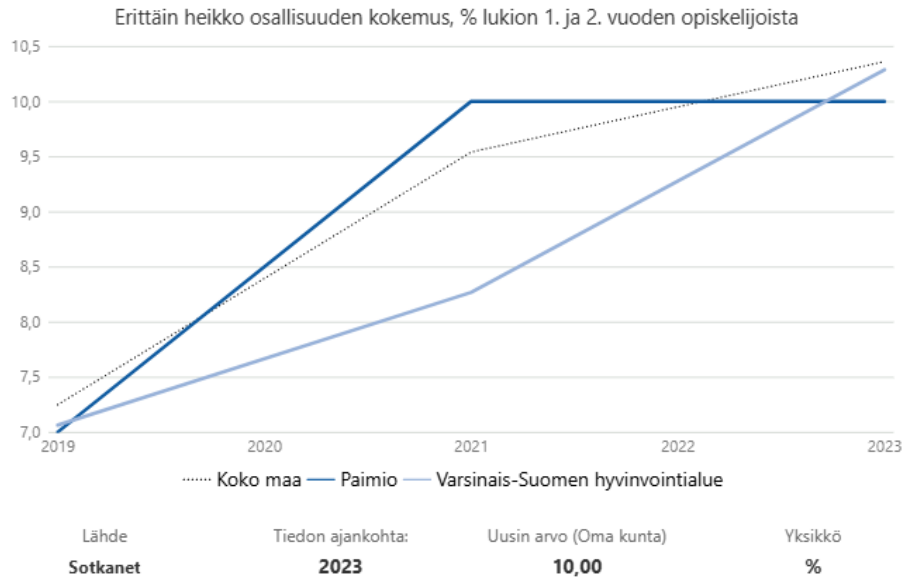

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	**2025**	**100,00**	**%**

Lukio

Paimiossa on yksi lukio, jonka opiskelijamäärä on vuosittain noin 220-240 opiskelijaa. Lukion kiinteistö on ajantasainen sekä terveellinen. Opiskelijoille pidetyissä kyselyissä suurin osa vastanneista pitää lukiokiinteistöä täysin tai melko viihtyisänä. Vastausten perusteella opiskelijat myös kokevat, että koulussa annettava opetus on laadukasta sekä heitä kohdellaan lukiossa kannustavasti ja välittävästi, ja että oppimisen tukea on ollut tarvittaessa tarjolla riittävästi. Oppimisen ja hyvinvoinnin tueksi on palkattu vuodelle 2024 lisää erityisopetuksen resurssia, mutta tulevien vuosien talousleikkaukset kohdistuvat tähän. Opiskelijoiden hyvinvointia tukemaan, saatiin vuoden 2024 aikana lukion alakertaan myös pieni kuntosali, jota opiskelijat voivat vapaasti käyttää koulupäivien aikana.

Lukion ylioppilaskirjoitusten tulokset ovat käytännössä aina valtakunnan keskitasoa parempaa. Opiskelijahuollon, kouluruokailujen, huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön tai esimerkiksi kouluterveyskyselyjen osalta lukion toiminta noudattaa samaa mallia perusopetuksen kanssa. Lukiossa toimii myös aktiivinen vanhempainyhdistys.

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	**2023**	**10,00**	**%**

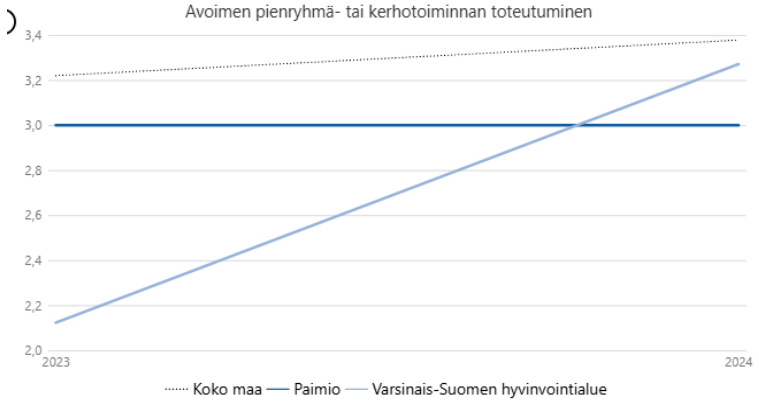

Vapaa-aikapalvelut, nuorisopalvelut

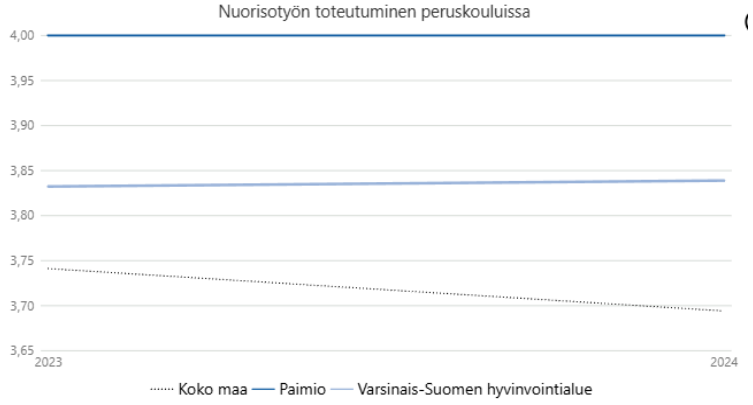
Nuorisopalvelut ovat tukeneet nuorten mielen hyvinvointia, osallisuutta ja arjen turvallisuutta. Paimion kaupunki tarjoaa alle 29-vuotiaille lapsille ja nuorille monipuolista, yhteisöllistä ja mielekästä yhdessäoloa erilaisten toimintojen, tekemisen ja kokemisen kautta. Hankkeina koulunuorisotyö ja PaHaMa (Paimion Harrastamisen malli) ovat laajentaneet nuorisopalveluiden työmenetelmiä ja lisänneet ehkäisevän työn merkitystä. Nuorisovaltuusto on toiminut aktiivisena osallisuuden rakenteena Paimiossa jo 20-vuotta.

Keskeisiä HYTE-vaikutuksia: osallisuus, yhteisöllisyys, varhainen tuki

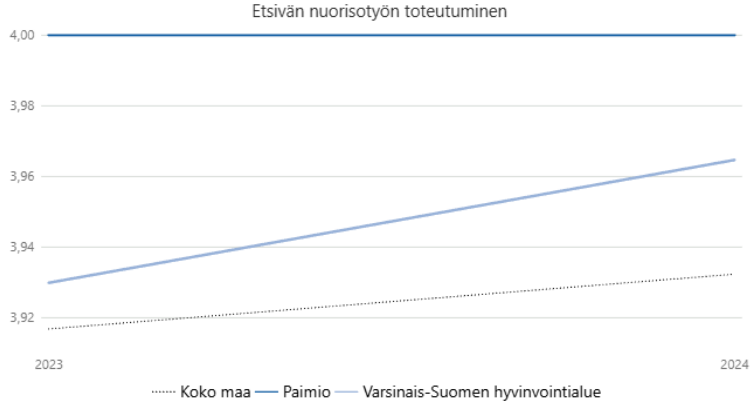
Mittareita: osallistujamäärät, Kouluterveyskyselyn vahvuudet, laadulliset kyselyt

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Nuorisotilastot.fi	**2024**	**3,00**	**vastausarvo**

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Nuorisotilastot.fi	**2024**	**4,00**	**vastausarvo**

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Nuorisotilastot.fi	**2024**	**4,00**	**vastausarvo**

Vapaa-aikapalvelut, liikuntapalveluiden merkitys lasten ja nuorten hyvinvoinnille

Liikuntapalveluilla on keskeinen rooli lasten ja nuorten hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistämisessä. Paimiossa liikuntaa edistetään yhteistyössä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, liikuntapalveluiden ja paikallisten seurojen kanssa.

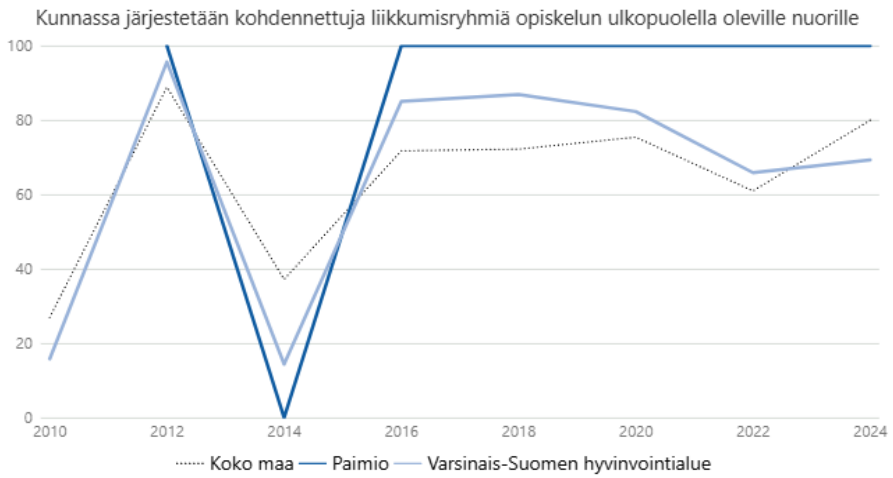
Paimion uimahalli Solina on keskeinen liikuntapalvelu, jonka toiminnassa painottuu laadukas ja yhdenvertainen uinninopetus kaikille paimiolaisille alakoululaisille. Uimataito on tärkeä kansalaistaito, joka lisää turvallisuutta ja tukee liikunnallista elämäntapaa.

Liikuntapalvelut koordinoi Suomen Harrastamisen Mallin toteuttamista sekä LiikkuvaKoulu -toimintaa, joiden tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten päivittäistä liikkumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Lasten ja nuorten fyysistä toimintakykyä seurataan Move!-mittauksilla, joiden tuloksia hyödynnetään liikunnan edistämisen ja hyvinvointityön suunnittelussa.

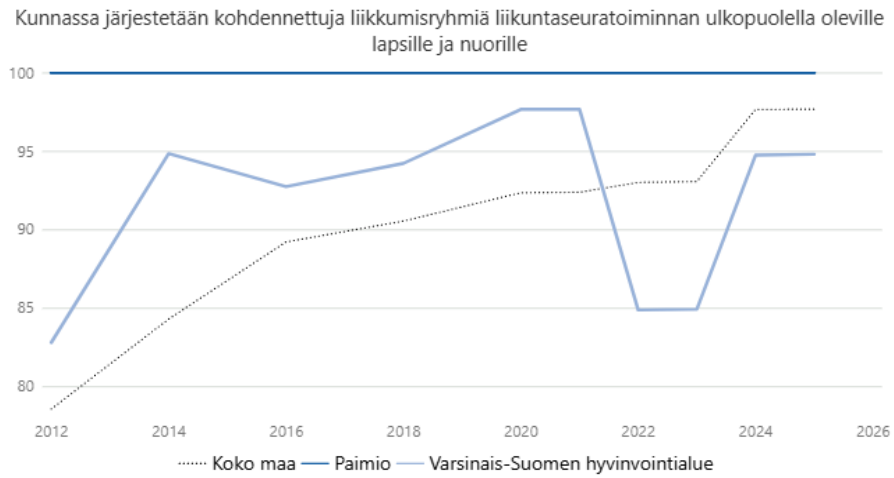
Liikuntapalveluilla on tärkeä rooli myös varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen liikunnan tukemisessa. Monipuolinen sisäliikuntahalli, remontoitu uimahalli Solina sekä muut liikuntapaikat mahdollistavat ympärivuotisen harrastamisen, tukevat seuratoimintaa ja vahvistavat liikunnallista elämäntapaa lapsuudesta lähtien.

Keskeisiä HYTE-vaikutuksia: osallisuus, yhteisöllisyys, varhainen tuki

Mittareita: osallistujamäärät, Kouluterveyskyselyn vahvuudet, laadulliset kyselyt

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
TEA-viisari	2024	100.00	Indeksi

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	2025	100.00	Indeksi

5.1 Elinolot

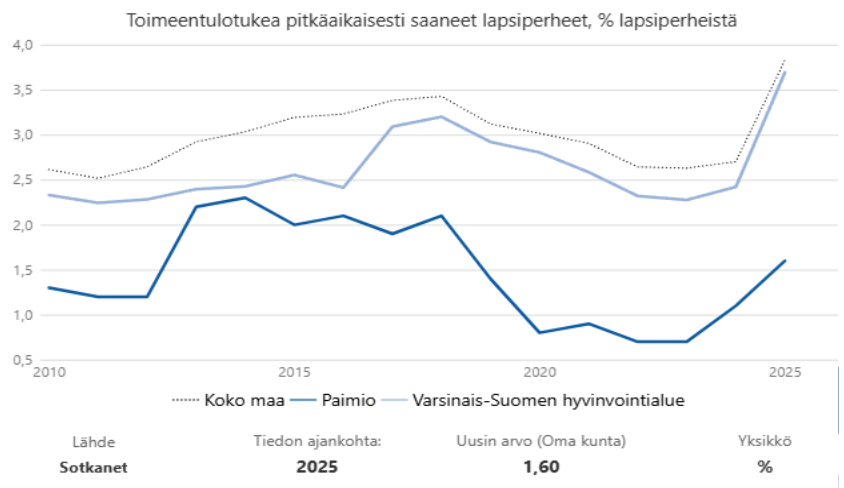
Elinolojen indikaattorilla kuvataan hyvinvointia, ihmissuhteita, elämänlaatua, sosiaalista osallistumista ja turvallisuutta. Indikaattorit perustuvat tilastoituun tietoon, tietolähteenä on Sotkanet (2025).

Paimion lapsiperheiden tilanne on keskimääräistä parempi:

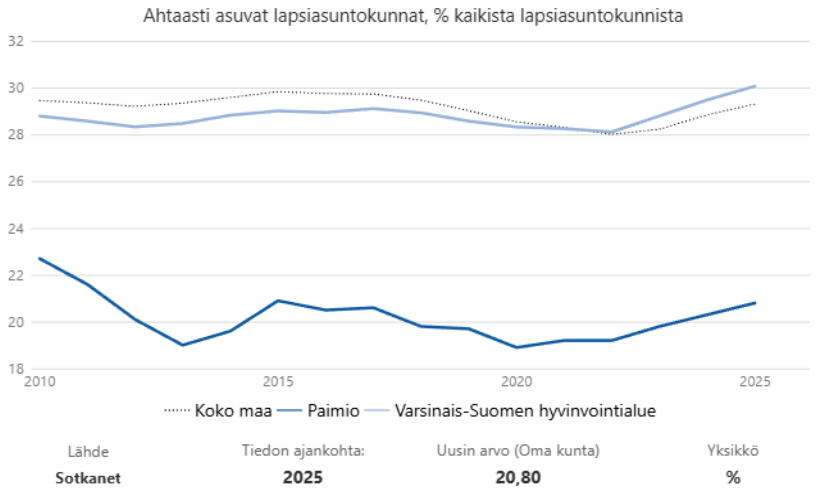
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiksi lasketaan vuoden aikana vähintään 10 kk toimentulotukea saaneet lapsiperheet.
- Toimeentulotukea saavien lapsiperheiden osuus on 1,60 % (VS hyvinvointialue 3,69 %, koko maa 3,83%). Toimeentulotukea saavien lapsiperheiden määrä on noussut vuodesta 2023.
- Suomessa vallitsevan määritelmän mukaan asunto on ahdas, jos huoneita on vähemmän kuin yksi asukasta kohti, kun keittiötä ei lasketa huoneeksi. Ahtaasti asuvia lapsiperheitä 20,80 % (VS 30,07 %, koko maa 29,31 %).

Nuorten syrjäytymisriski Paimiossa on korkea:

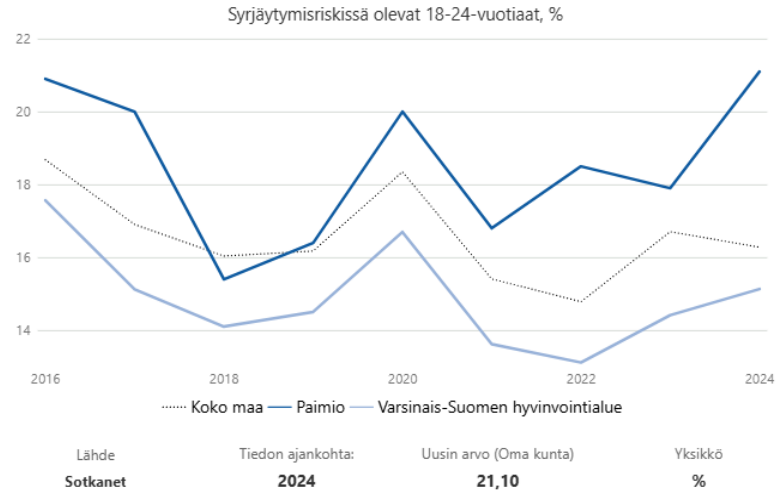
- Paimiolaisilla 18-24-vuotiailla nuorilla on huomattavasti suurempi syrjäytymisriski verrattuna hyvinvointialueen ja koko maan verrokkeihin.
- 18–24-vuotiaista 21,10 % syrjäytymisvaarassa (VS 15,13 %, koko maa 16,28 %). (2024, osuus on merkittävästi noussut vuodesta 2023)

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	2025	1,60	%

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	2025	20,80	%

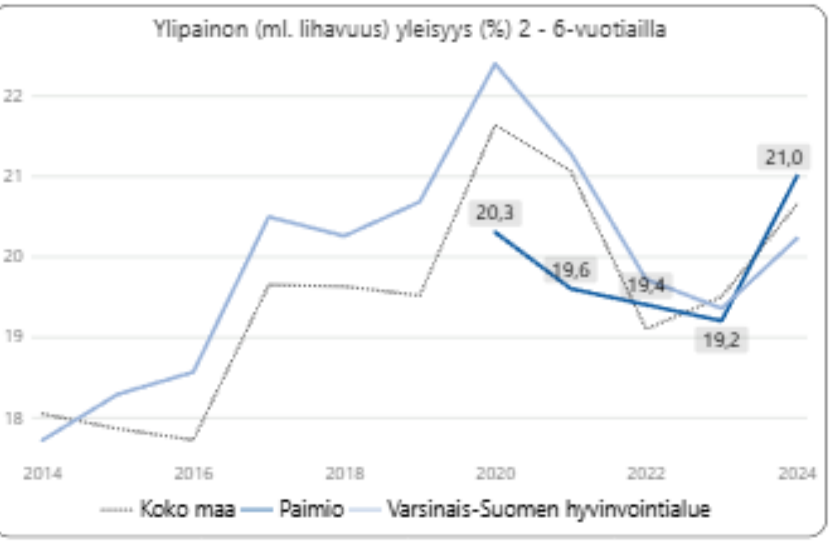

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	2024	21,10	%

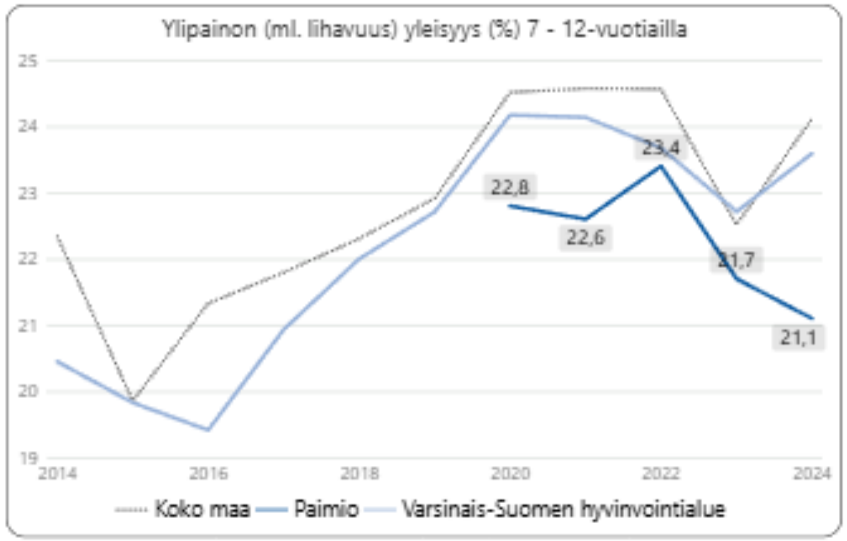
5.2 Elintavat

Elintavoilla on merkittävä vaikutus kuntalaisten fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin. Sote-uudistuksen myötä kuntien vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä ennaltaehkäisevästä työstä on korostunut.

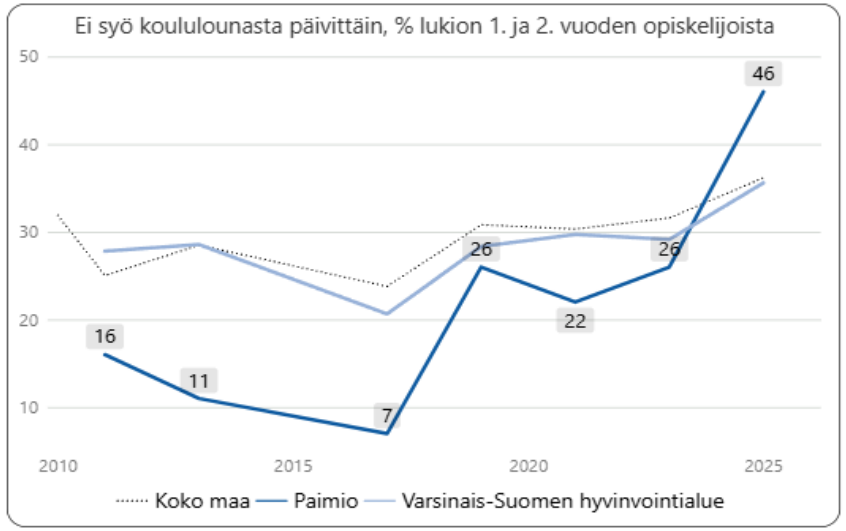
- Ylipainoisuuden yleisyys 2-6-vuotiailla paimiolaislapsilla on noussut vuodesta 2023 19,2 % -> 21%. Vastaavasti 7-12 –vuotiaiden lasten kohdalla ylipainoisuuden osuus on laskenut vuodesta 2022. 13-16 –vuotiaiden nuorten ylipainoisten osuus on 18,1 %:sta 21,4 %.
- Huolestuttava trendi on yläkouluikäisten koululounaan syömättömyys. 8. ja 9.luokan oppilaista 36 % jättää koululounaan syömättä. Vastaava luku vuonna 2021 oli 21,20 %. Vastaavasti Varsinais-Suomen hyvinvointialueella 39,89 % ja koko maan alueella 44,91 % yläkouluikäisistä jättää koululounaan syömättä. Trendi on ollut nouseva vuodesta 2021.
- **Lukioikäisten koululounaan syömättömyys on kasvanut voimakkaasti**. Vuonna 2025 osuus oli 46 %, kun valtuustokauden alussa vastaava luku oli 22%. Tulos on selvästi heikompi kuin Varsinais-Suomen (35,6 %) ja koko maan (36,18 %) keskiarvot.
- **Lasten ja nuorten fyysistä toimintakykyä on tutkittu MOVE-mittauksilla. 5.-luokkalaisten fyysinen toimintakyky** on MOVE-mittausten perusteella kehittynyt myönteisesti. Heikon toimintakyvyn osuus oli 34,2 %, ja tulokset ovat Varsinais-Suomen keskiarvoa paremmat.
- **8.-luokkalaisten fyysisessä toimintakyvyssä** on havaittavissa heikkenemistä. Vuonna 2025 heikon toimintakyvyn osuus oli 41,5 %, kun vuonna 2024 vastaava osuus oli 34,6 %.
- **4.–5.-luokkalaisten liikunta-aktiivisuus on vahvistunut selvästi.** Vuonna 2025 vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus oli 47 %, mikä on korkein lukema tarkastelujaksolla. Osuus ylittää sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen että koko maan keskiarvon.
- **8.–9.-luokkalaisten päivittäinen liikkuminen on lisääntynyt pitkällä aikavälillä.** Vuonna 2025 vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus oli 33 %, kun vuonna 2017 vastaava osuus oli 17 %. Vaikka kehitys on ollut vaihtelevaa, suunta on kokonaisuudessaan myönteinen.
- **Lukioikäisten liikunta-aktiivisuus on edelleen matalalla tasolla.** Vuonna 2025 vain 17 % lukion 1.–2. vuoden opiskelijoista liikkui vähintään tunnin päivässä. Osuus on kasvanut valtuustokauden alun 11–13 prosentista, mutta jää edelleen selvästi alle Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ja koko maan keskiarvojen.

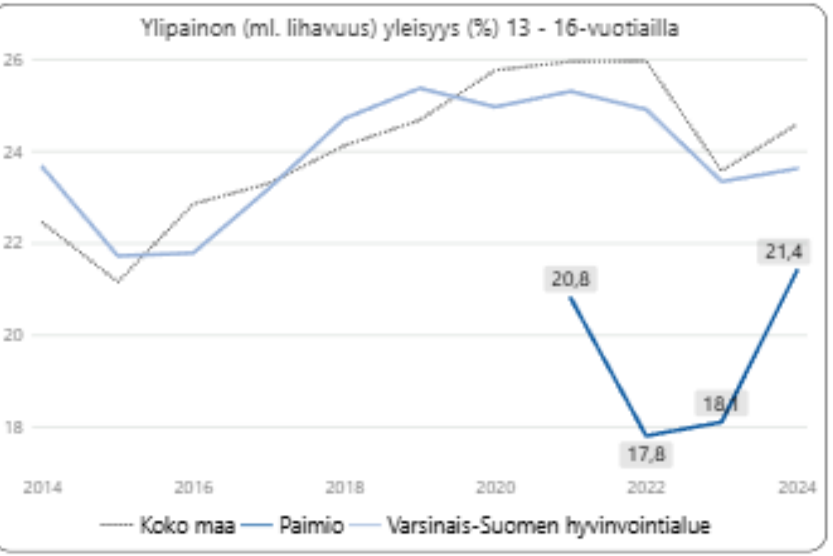
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	2024	21,00	%

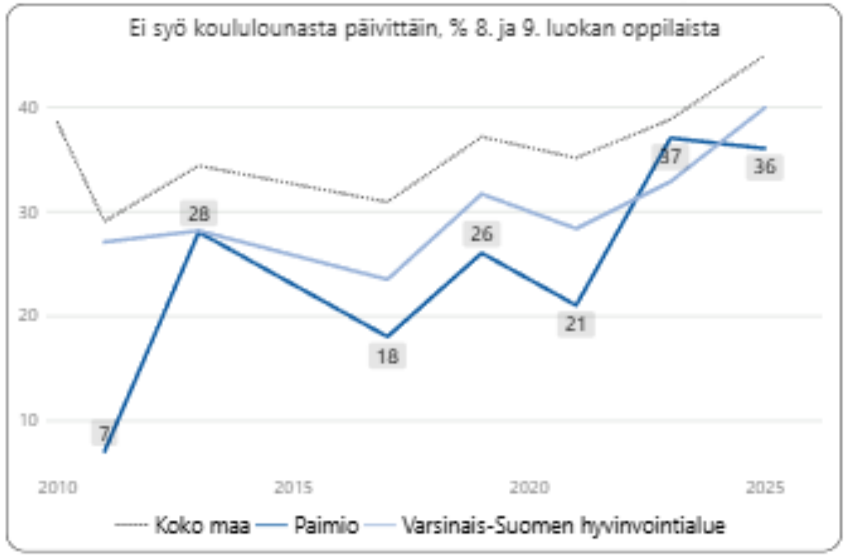
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	2024	21,10	%

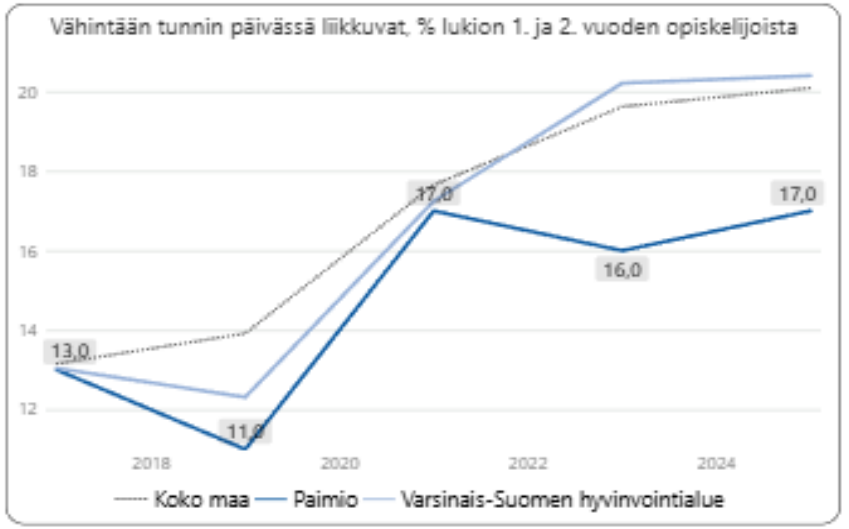
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	46,00	%

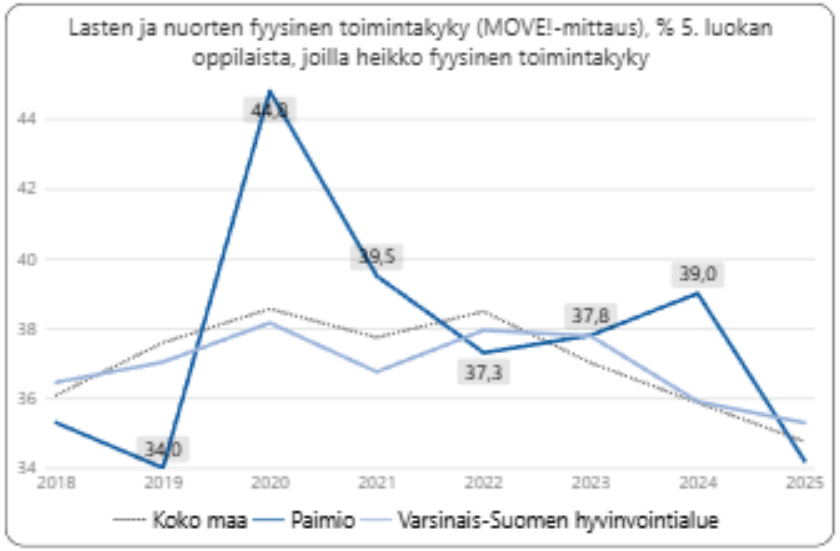
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	2024	21,40	%

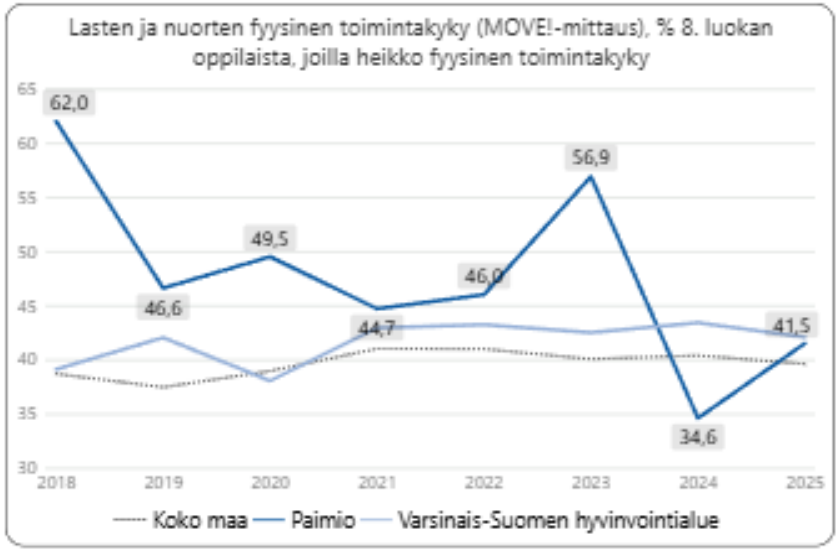
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	36,00	%

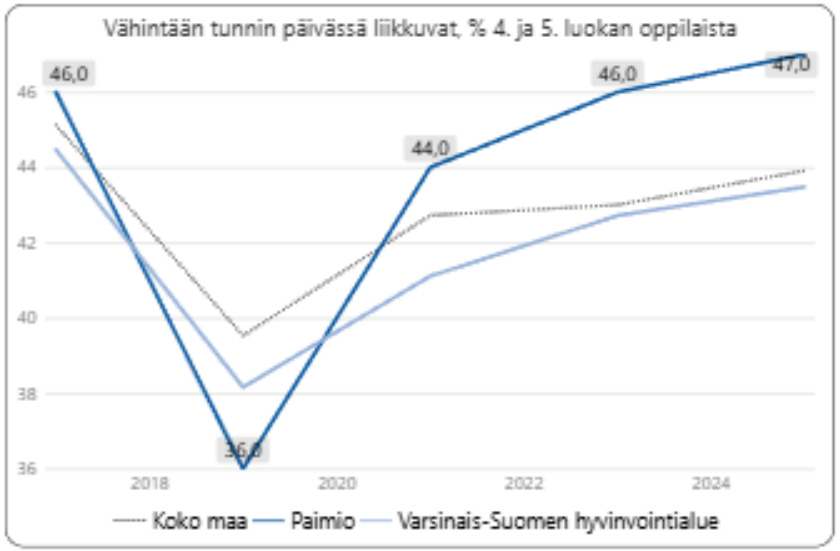
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	17,00	%

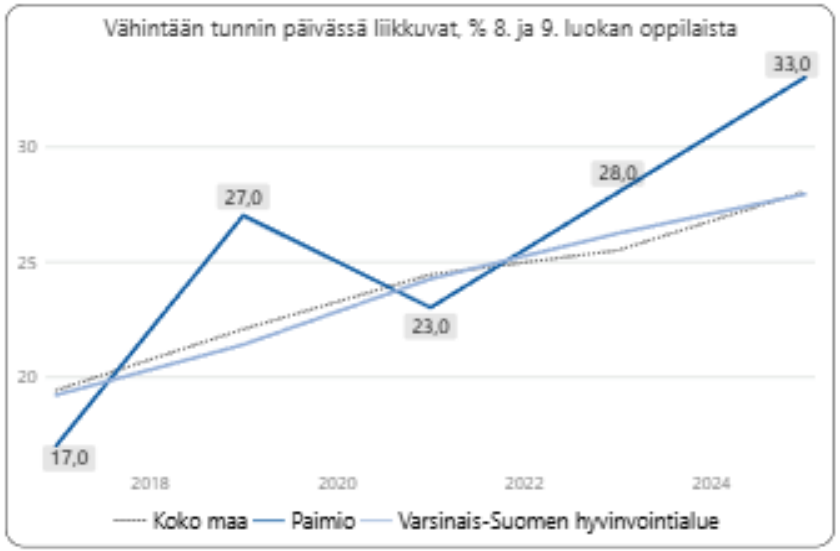
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	2025	34,20	%

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	2025	41,50	%

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	47,00	%

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	33,00	%

Kokonaisuutena lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuus on Paimiossa kehittynyt pääosin myönteisesti.

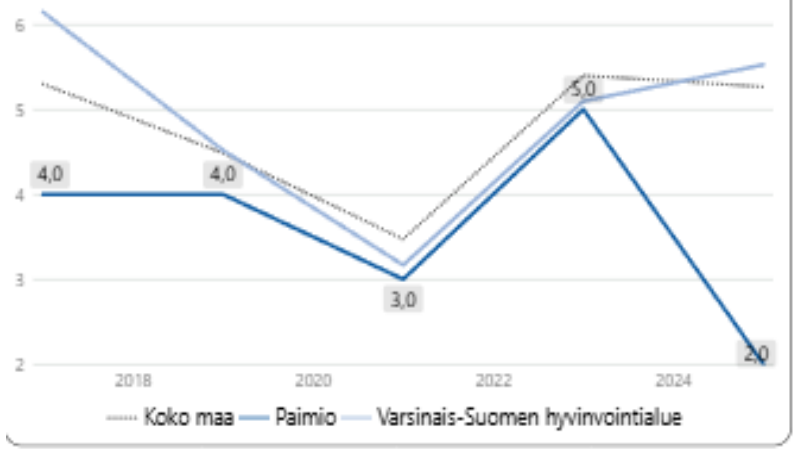
Erityistä huomiota tulee kuitenkin kiinnittää toisen asteen opiskelijoiden liikkumisen edistämiseen, sillä päivittäinen liikunta vähenee merkittävästi nuorten siirtyessä perusopetuksesta toiselle asteelle.

PAIMIO

5.3 Päihteet

- **Päivittäinen tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö on alakouluikäisillä vähäistä.** Vuonna 2025 neljäs- ja viidesluokkalaisista 2 % ilmoitti käyttävänsä tupakkaa, sähkösavukkeita, nuuskaa tai nikotiinipusseja vähintään kerran päivässä. Osuus on laskenut selvästi edellisvuodesta ja on koko maan sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen keskiarvoa pienempi.
- **Yläkouluikäisten nikotiinituotteiden käyttö on lisääntynyt huolestuttavasti.** Vuonna 2025 päivittäin tupakkaa, sähkösavukkeita, nuuskaa tai nikotiinipusseja käyttävien 8.–9.-luokkalaisten osuus oli 13 %. Osuus on noussut voimakkaasti vuoden 2021 tasosta (5 %) ja on korkeampi kuin Varsinais-Suomen hyvinvointialueella ja koko maassa keskimäärin.
- **Myös lukiolaisten päivittäinen nikotiinituotteiden käyttö on lisääntynyt.** Vuonna 2025 osuus oli 8 %, kun vuonna 2021 vastaava luku oli 2 %. Vaikka käyttö on edelleen yläkouluikäisiä vähäisempää, kehityssuunta on selvästi huolestuttava.
- **Nuorten humalajuominen on vähentynyt pitkällä aikavälillä kaikissa tarkastelluissa ryhmissä.** Kehitys on ollut samansuuntainen sekä paikallisesti että valtakunnallisesti, mikä viittaa nuorten alkoholinkäytön yleiseen vähenemiseen.
- **Yläkouluikäisten humalajuominen on vähentynyt, mutta vaihtelua esiintyy vuosittain.** Vuonna 2025 vähintään kerran kuukaudessa tosi humalassa olevien 8.–9.-luokkalaisten osuus oli 9 %. Osuus on pienempi kuin tarkastelujakson korkeimmat luvut, mutta kehitys
- **Lukiolaisten humalajuominen on vähentynyt selvästi valtuustokauden aikana.** Vuonna 2025 osuus oli 14 %, kun tarkastelujakson alussa vastaava luku oli lähes 30 %. Myönteisestä kehityksestä huolimatta alkoholin käyttö on edelleen yleisempää kuin perusopetuksen oppilailla.
- **Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoilla humalajuominen on yleisintä, mutta myös tässä ryhmässä kehitys on ollut myönteistä.** Vähintään kerran kuukaudessa tosi humalassa olevien opiskelijoiden osuus on laskenut merkittävästi viimeisen vuosikymmenen aikana.
- **Kannabiksen kokeilu yläkouluikäisillä on pysynyt suhteellisen vähäisenä.** Vuonna 2025 vähintään kaksi kertaa kannabista kokeilleiden 8.–9.-luokkalaisten osuus oli 4 %. Osuus on laskenut vuoden 2024 huipputasosta (9 %) ja vastaa alueellista ja koko maan tasoa.
- **Kannabiskokeilut ovat yleistyneet erityisesti lukiolaisilla.** Vuonna 2025 vähintään kaksi kertaa kannabista kokeilleiden lukiolaisten osuus oli 11 %, mikä on selvästi korkeampi kuin aiempina vuosina sekä korkeampi kuin Varsinais-Suomen hyvinvointialueella ja koko maassa keskimäärin.
- **Rahapelaaminen on vähentynyt merkittävästi nuorten keskuudessa.** Vuonna 2025 viikoittain rahapelejä pelaavien 8.–9.-luokkalaisten osuus oli 5 %, kun tarkastelujakson alussa osuus oli huomattavasti suurempi. Kehitys on ollut samansuuntainen koko maassa.

Käyttänyt tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja vähintään kerran, % 4. ja 5. luokan oppilaista

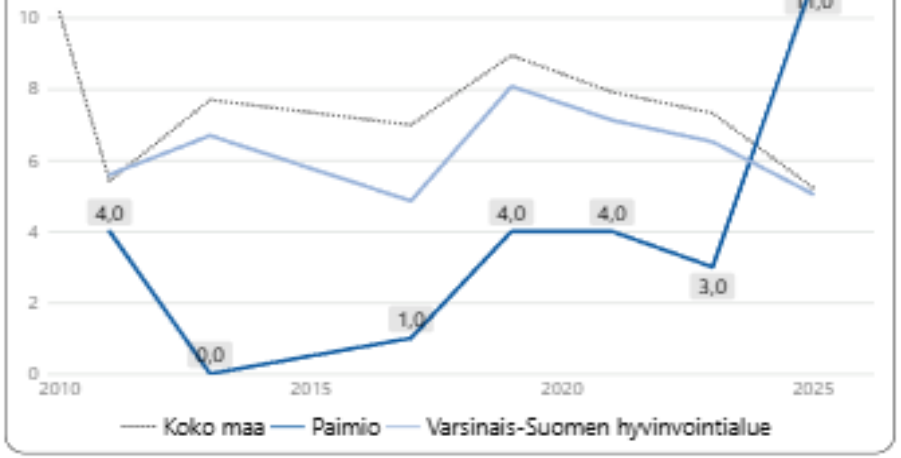
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	2,00	%

Käyttää päivittäin tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja, % 8. ja 9. luokan oppilaista

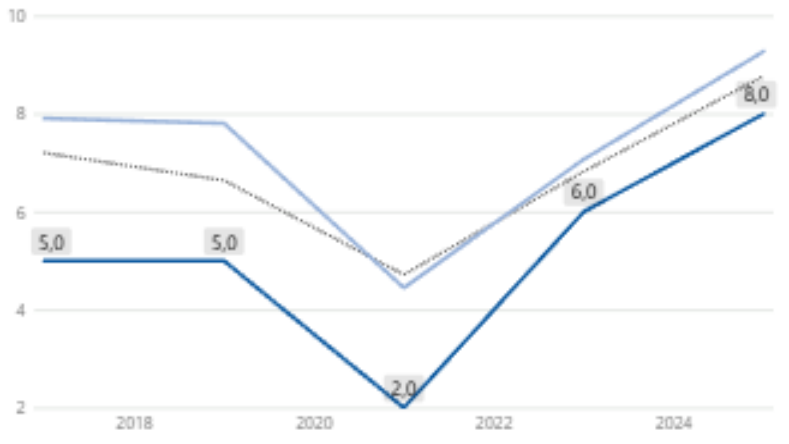
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	13,00	%

Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

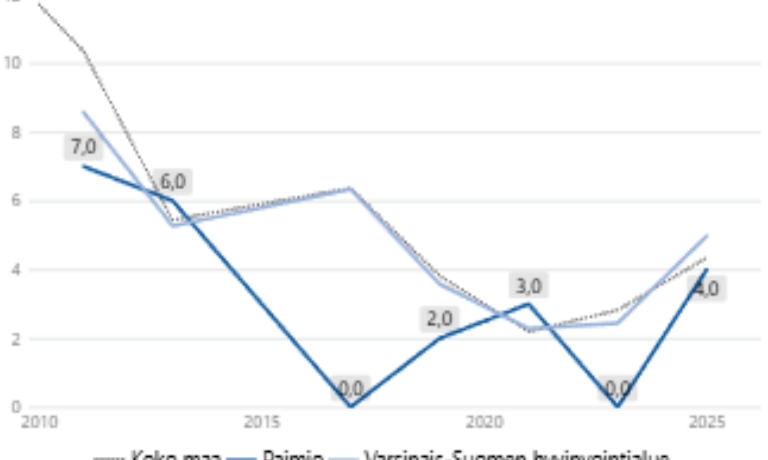
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	11,00	%

Käyttää päivittäin tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

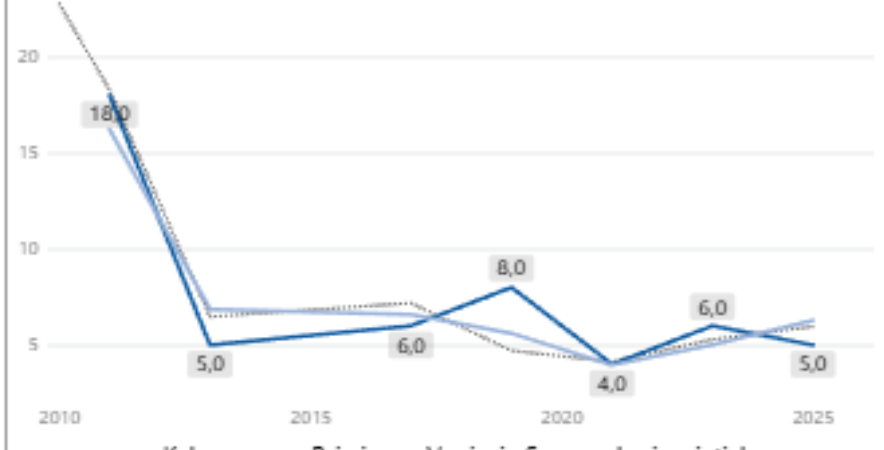
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	8,00	%

Pelaa rahapelejä viikoittain, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

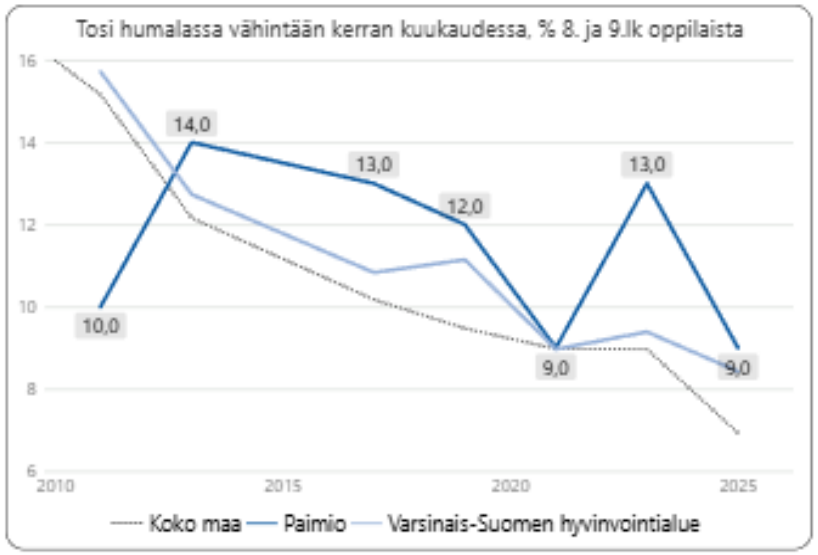

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	4,00	%

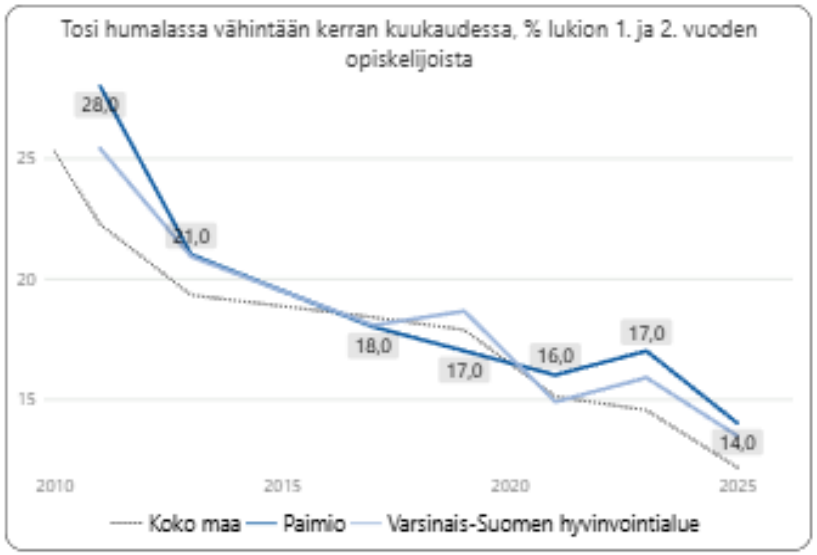
Pelaa rahapelejä viikoittain, % 8. ja 9. luokan oppilaista

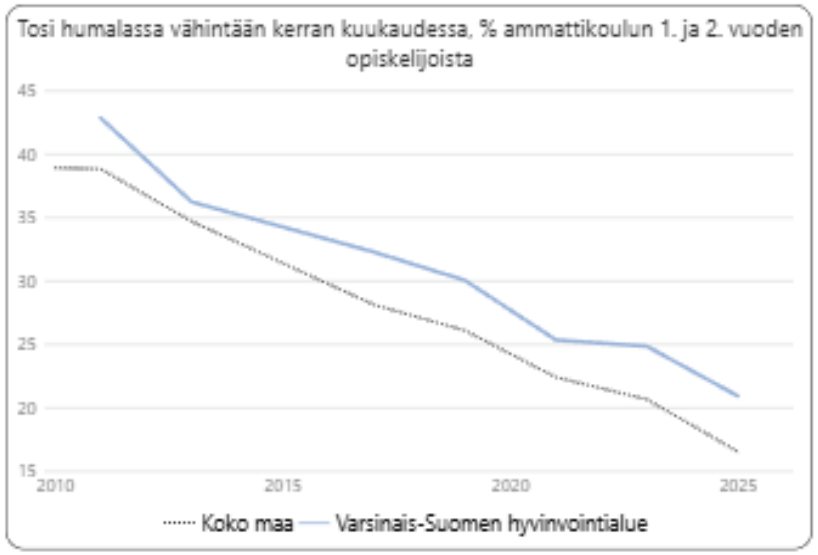
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	5,00	%

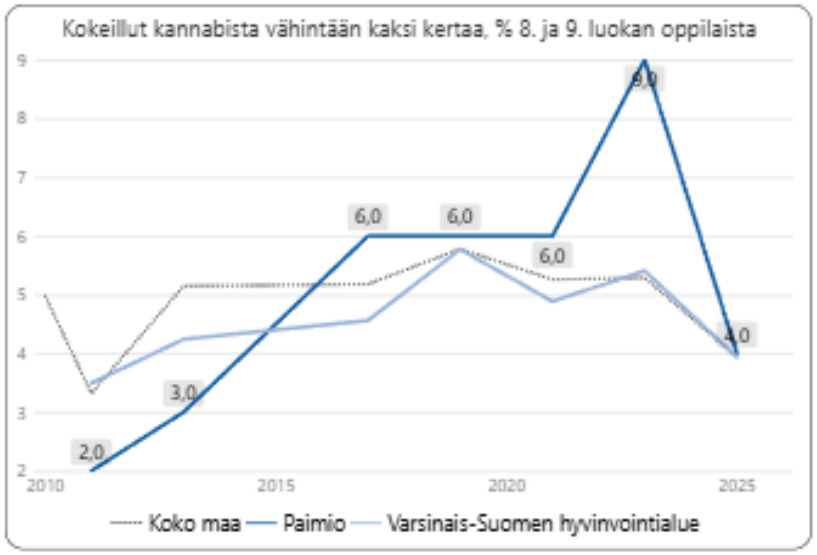
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	9,00	%

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	14,00	%

Lähde	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	%

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	4,00	%

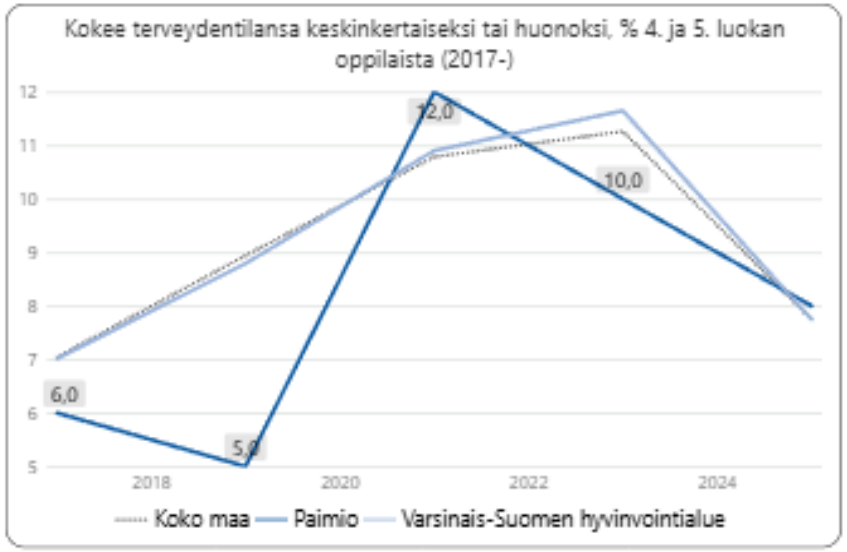
Kokonaisuutena tarkasteltuna nuorten päihde- ja riippuvuuskäyttäytymisessä näkyy sekä myönteisiä että huolestuttavia ilmiöitä.

Alkoholinkäyttö ja rahapelaaminen ovat vähentyneet, mutta kannabiskokeilujen ja nikotiinituotteiden käytön lisääntyminen erityisesti toisella asteella korostaa ehkäisevän päihdetyön ja varhaisen puuttumisen merkitystä.

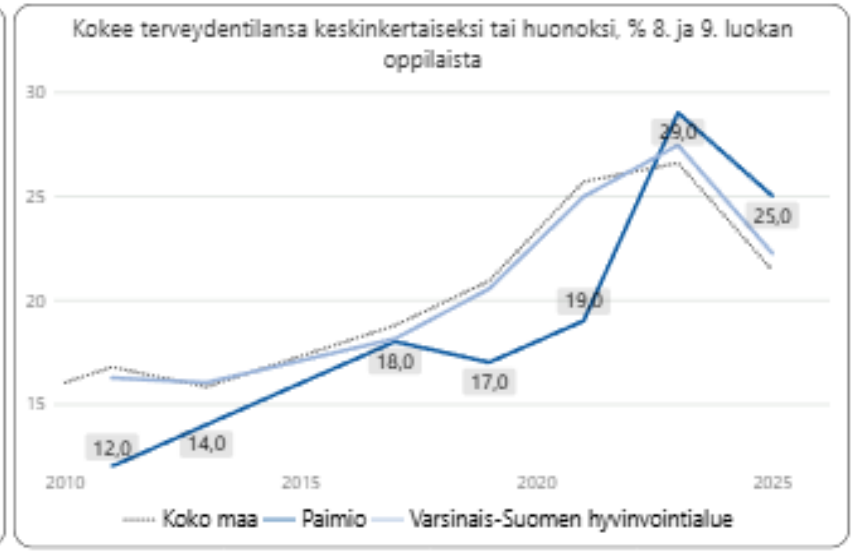
PAIMIO

5.4 Terveydentila

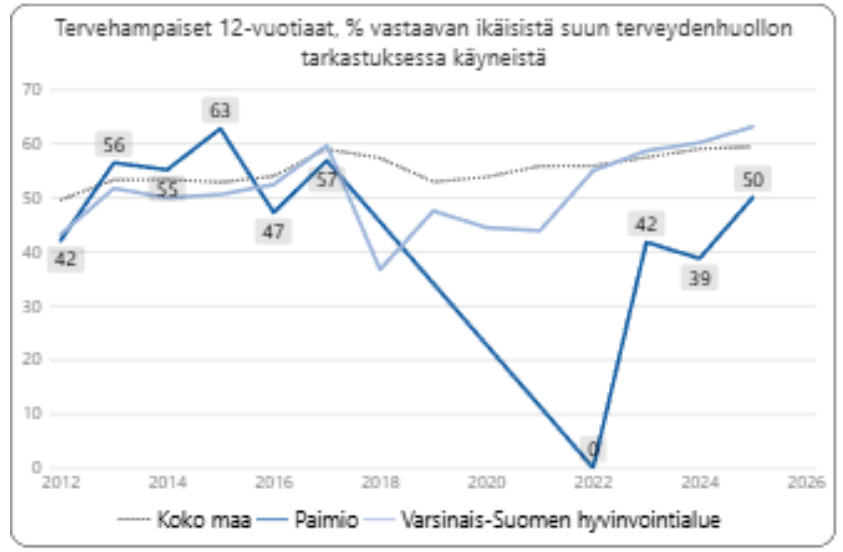
- **Alakouluikäisten kokemus omasta terveydentilastaan on pääosin hyvä**. Vuonna 2025 terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien 4.–5.-luokkalaisten osuus oli 8 %, mikä on selvästi pienempi kuin tarkastelujakson korkein arvo vuonna 2021 (12 %). Tulos on samalla tasolla kuin alueellisesti ja valtakunnallisesti.
- **Yläkouluikäisten kokemus terveydestään on heikentynyt pitkällä aikavälillä**. Vuonna 2025 neljäsosa (25 %) 8.–9.-luokkalaisista arvioi terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Vaikka osuus on laskenut vuoden 2024 huipputasosta (28 %), on kehitys ollut pitkällä aikavälillä noususuuntainen.
- **Lukiolaisten terveydentilan kokemus vaihtelee vuosittain.** Vuonna 2025 terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien osuus oli 20 %, mikä on hieman korkeampi kuin valtuustokauden alussa. Tulos on kuitenkin alueellista ja valtakunnallista keskitasoa vastaava.
- **12-vuotiaiden suun terveyden kehityksessä on nähtävissä suurta vaihtelua**. Vuonna 2025 tervehampaisten 12-vuotiaiden osuus oli 50 %, mikä on enemmän kuin vuonna 2024 (39 %), mutta jää edelleen alle tarkastelujakson parhaiden vuosien tason.
- Suun terveyden tulokset ovat vaihdelleet huomattavasti viime vuosina. Vuonna 2022 tervehampaisten osuus oli poikkeuksellisesti hyvin matala, minkä jälkeen osuus on elpynyt.
- **Terveydentilan kokemisen, elintapojen ja toimintakyvyn välillä on nähtävissä yhteys.** Vaikka lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky ja liikunta-aktiivisuus ovat monilta osin alueellista ja valtakunnallista tasoa parempia, nuorten ylipainoisuuden lisääntyminen, koululounaan syömättä jättäminen sekä hyvinvoinnin haasteet näkyvät erityisesti vanhemmissa ikäryhmissä.
- Kokonaisuutena terveydentilan kehitys on Paimiossa myönteinen, mutta lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseen tulee edelleen kiinnittää erityistä huomiota. Erityisesti yläkoulu- ja toisella asteella korostuvat toimet, joilla vahvistetaan terveellisiä elintapoja, mielenterveyttä, osallisuutta sekä arjen toimintakykyä.

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	**2025**	**8,00**	**%**

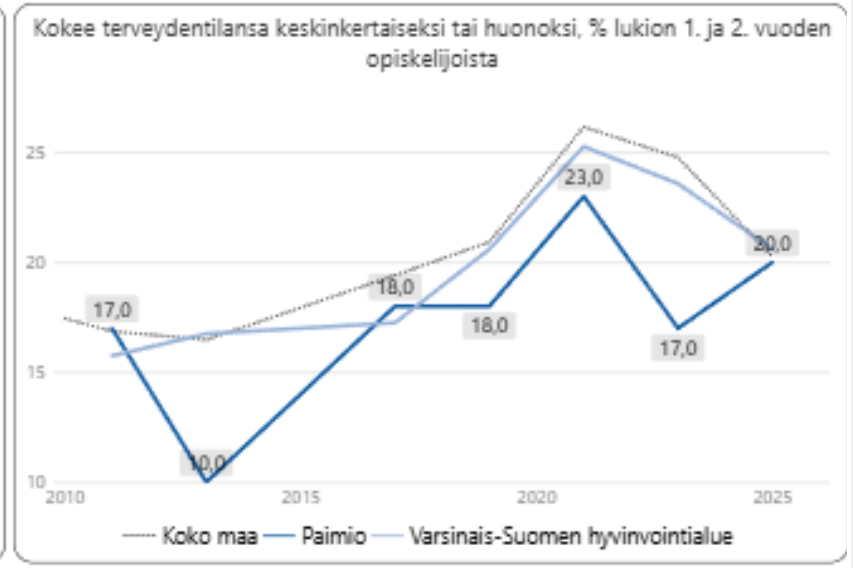
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	**2025**	**25,00**	**%**

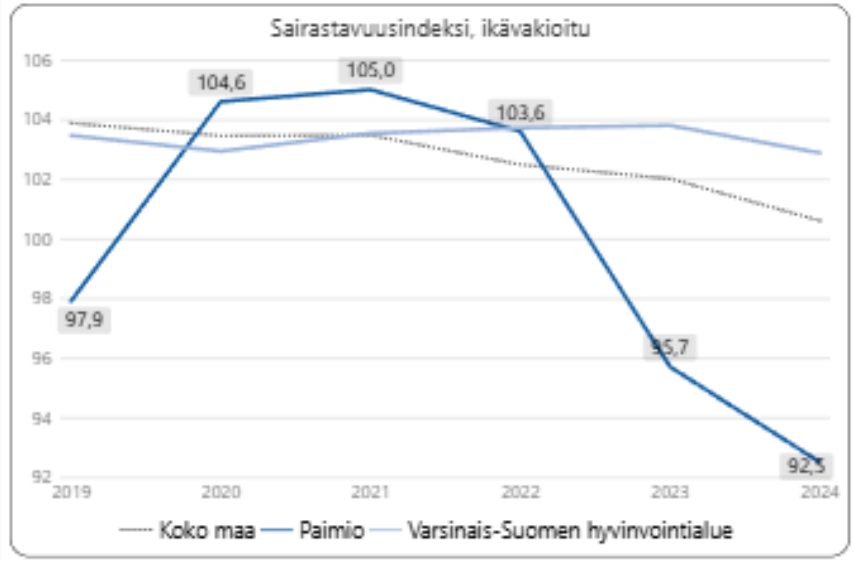
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	**2025**	**50,00**	**%**

Lähde	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	**%**

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	**2025**	**20,00**	**%**

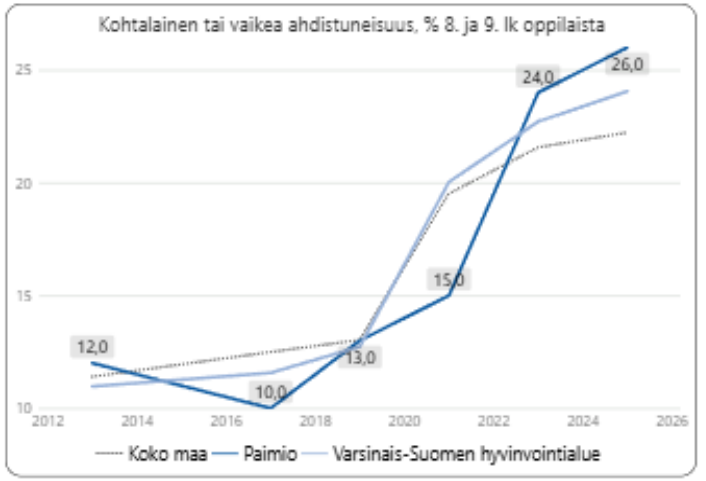
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	**2024**	**92,50**	**indeksi**

5.5 Mielenterveys

- **Vahvaa positiivista mielenterveyttä kokevien yläkouluikäisten osuus on kasvanut valtuustokauden aikana.** Vuonna 2025 osuus oli 8 %, kun vielä vuosina 2017–2023 osuus pysytteli 6 prosentissa. Vaikka kehitys on myönteistä, jää tulos edelleen alle Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ja koko maan keskiarvon.
- **Yläkouluikäisten positiivisen mielenterveyden kokemus on ollut pitkään melko matalalla tasolla.** Nousu vuonna 2025 voi viitata myönteiseen kehitykseen nuorten hyvinvoinnissa, mutta tulosten perusteella vahvaa positiivista mielenterveyttä kokevien osuus on edelleen varsin pieni.
- **Lukiolaisten kokemus vahvasta positiivisesta mielenterveydestä on vaihdellut voimakkaasti.** Vuonna 2025 osuus oli 9 %, mikä vastaa alueellista ja koko maan tasoa. Tarkastelujakson aikana on nähty sekä merkittävää laskua että selvä nousupiikki, mikä kertoo nuorten hyvinvoinnin herkkyydestä erilaisille muutoksille.
- **Yläkouluikäisten ahdistuneisuus on lisääntynyt huolestuttavasti.** Vuonna 2025 kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta koki 26 % 8.–9.-luokkalaisista, mikä on korkein mitattu osuus ja selvästi enemmän kuin valtuustokauden alussa (12 %).
- **Lukiolaisten ahdistuneisuus on vaihdellut, mutta pysynyt merkittävänä hyvinvointihaasteena.** Vuonna 2025 kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta koki 18 % opiskelijoista. Tulos on hieman alueellista ja valtakunnallista keskiarvoa parempi.
- **Nuorten mielenterveyden kehitys on osin huolestuttava.** Ahdistuneisuuden lisääntyminen erityisesti yläkouluikäisillä sekä vahvaa positiivista mielenterveyttä kokevien nuorten vähäinen osuus korostavat mielenterveyden tukemisen, varhaisen tuen ja yhteisöllisyyden vahvistamisen merkitystä.

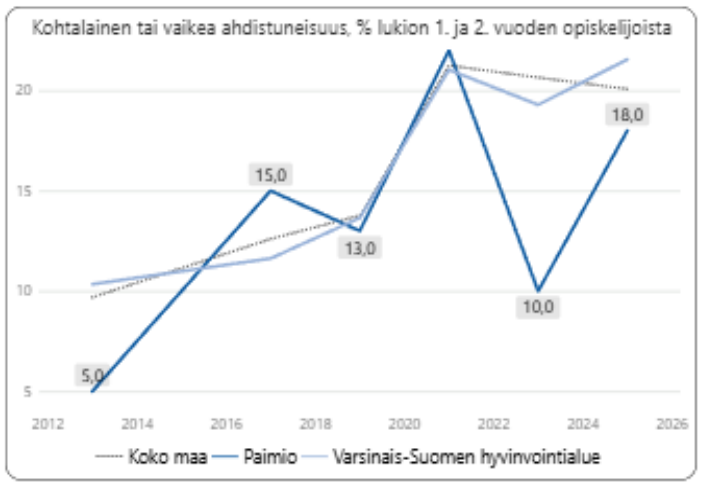
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	8,00	%

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	26,00	%

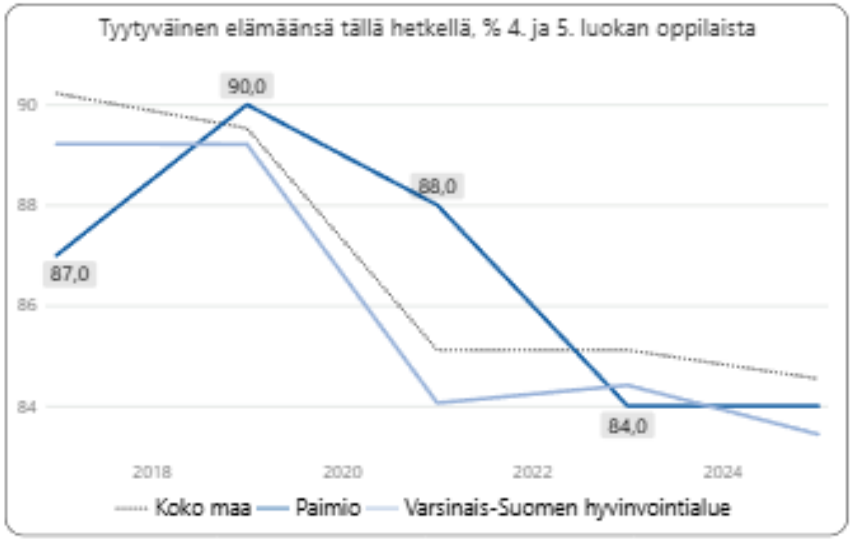
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	9,00	%

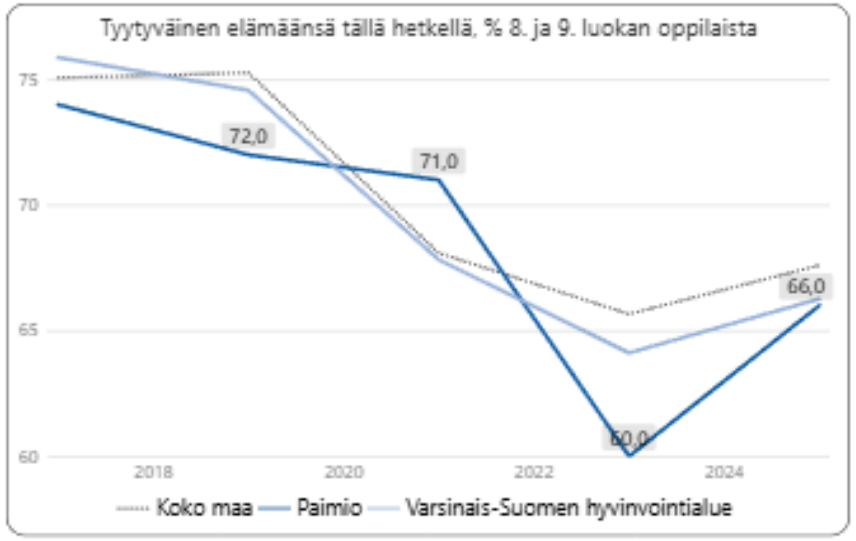
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	18,00	%

5.6 Elämänlaatu

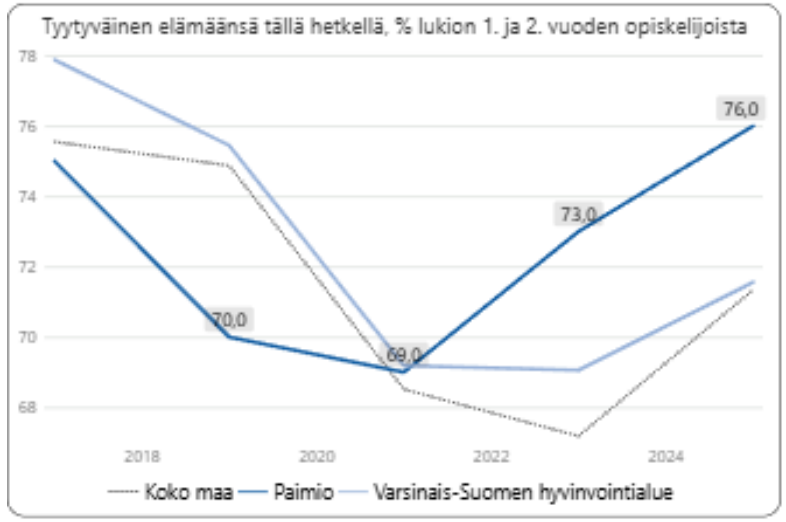
- **Alakouluikäiset ovat pääosin tyytyväisiä elämäänsä.** Vuonna 2025 elämäänsä tyytyväisten 4.–5.-luokkalaisten osuus oli 84 %. Osuus on laskenut tarkastelujakson korkeimmasta tasosta (90 %), mutta on edelleen hyvällä tasolla.
- **Yläkouluikäisten elämään tyytyväisyydessä on tapahtunut heikentymistä.** Vuonna 2025 elämäänsä tyytyväisten 8.–9.-luokkalaisten osuus oli 66 %. Vaikka osuus nousi hieman edellisvuodesta, on taso edelleen selvästi alempi kuin valtuustokauden alussa.
- **Lukiolaisten elämään tyytyväisyys on vahvistunut viime vuosina.** Vuonna 2025 elämäänsä tyytyväisten osuus oli 76 %, mikä on tarkastelujakson korkein tulos. Tulos on myös selvästi parempi kuin vuonna 2021, jolloin osuus oli 69 %.
- **Elämään tyytyväisyys vaihtelee ikäryhmittäin.** Alakouluikäisillä tyytyväisyys on korkeinta, kun taas yläkouluikäisillä hyvinvointihaasteet näkyvät matalampana elämään tyytyväisyytenä. Lukiolaisilla kehitys on viime vuosina ollut myönteistä.
- **Tulokset ovat linjassa muiden mielenterveyttä kuvaavien indikaattoreiden kanssa.** Yläkouluikäisten lisääntynyt ahdistuneisuus ja heikompi elämään tyytyväisyys korostavat tarvetta vahvistaa nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia toimia. Samalla lukiolaisten tulokset osoittavat, että myönteistä kehitystä on mahdollista saavuttaa.

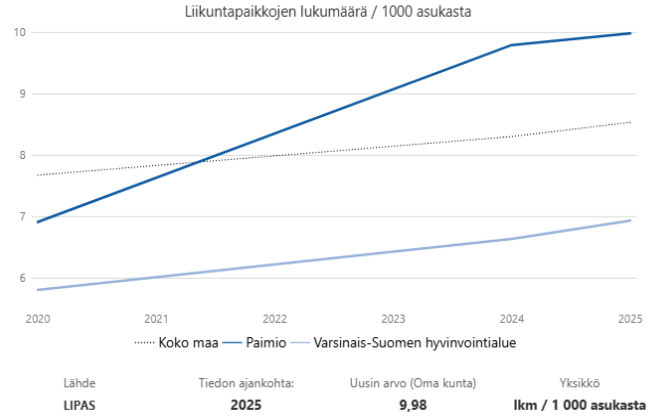
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	84,00	%

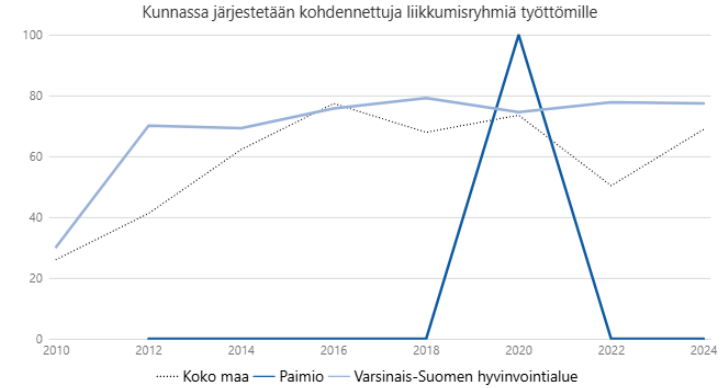
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	66,00	%

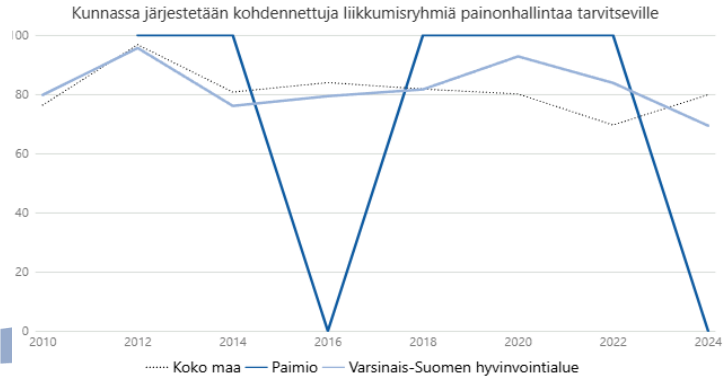
Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Kouluterveyskysely, THL	2025	76,00	%

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
LIPAS	2025	9,98	lkm / 1 000 asukasta

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
TEA-viisari	2024	0,00	Indeksi

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
TEA-viisari	2024	0,00	Indeksi

6 Työikäinen väestö

Työikäisten hyvinvointia on Paimiossa tuettu erityisesti elinvoima-, liikunta-, kulttuuri- ja kirjastopalvelujen sekä hallinnon- ja teknisen toimen yhteistyönä. Painopisteenä on ollut osallisuus, arjen aktiivisuus, kulttuurinen osallistuminen sekä elinympäristön laatu. Hyvinvointityössä on huomioitu työikäisten erilaiset elämäntilanteet, työkyky sekä arjen jaksaminen.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjaston monilukutaidon edistäminen sekä digipalveluiden antaminen on hyvinvointia lisäävä vaikutus. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut tukevat itseoppimista sekä tuottavat kulttuurisia elämyksiä aikuisväestölle kohdennetuissa ryhmissä.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut ovat olleet merkittävä työikäisten fyysisen toimintakyvyn ja arjen aktiivisuuden tukija. Paimion ja Sauvon yhteisen Liikkuva Peimari-liikuntaneuvontahankkeen tavoitteena on edistää terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien kuntalaisten liikunnallista elämäntapaa sekä tukea heidän liikuntapolkuaan kohti omatoimista liikkujaa. Matalan kynnyksen liikuntapalveluita, kuten Liiqquu-leikkipuistojumppia, uimahalli Solinan ja kuntosali Kolinan palveluita, ohjattuja vesijumppia sekä Mun Paimio-asukasbudjetilla toteutettuja kuntosalin tutustumiskertoja, on kehitetty vastaamaan erityisesti vähän liikkuvien työikäisten tarpeisiin.

Työikäisten liikkumista on tuettu myös erilaisten kannustavien ja matalan kynnyksen tukimuotojen, kuten houkutinkorttien, avulla. Houkutinkortit ovat madaltaneet kynnystä kokeilla liikuntapalveluja ja tukeneet liikunnallisen elämäntavan käynnistämistä.

HYTE-vaikutus: terveys, toimintakyky, yhdenvertaisuus

Mittareita:

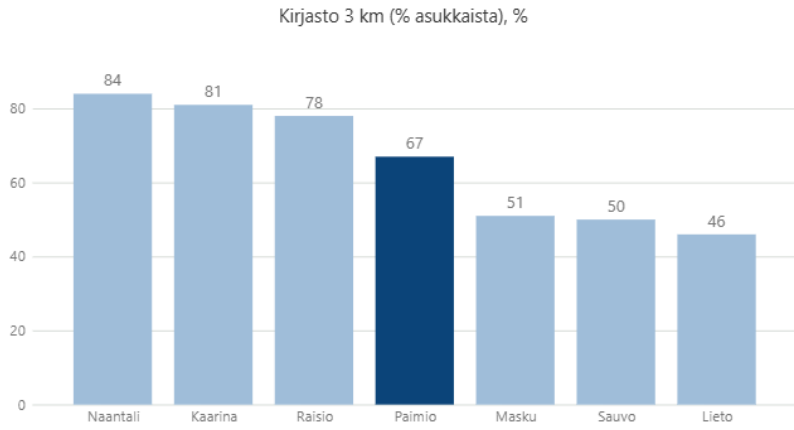
- liikuntapaikkoja 9,79 / 1 000 asukasta (selvästi yli alueellisen ja valtakunnallisen keskiarvon)
- Kohdennetut liikkumisryhmät työttömille
- TEA-viisarin liikunnan edistämisen osa-alue
- Houkutinkorttien määrä ja käyttö (paikallinen seuranta) 112 kpl vuonna 2025
- Liikuntaneuvontaan osallistuneet ja liikuntakäyttäytymisen muutos
- Osallistujamäärä kirjasto- ja kulttuuripalveluiden aikuisväestön tapahtumissa
- Aikuisväestön lainamäärät

PAIMIO

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut ovat edistäneet työikäisten hyvinvointia tarjoamalla osallistumisen mahdollisuuksia, tapahtumia ja yhteisöllisiä kokemuksia. Paimio 700 -juhlavuosi kokosi laajasti kuntalaisia, yhdistyksiä ja vapaaehtoisia ja vahvisti yhteisöllisyyttä. Kirjasto on laajentanut saavutettavuutta omatoimikirjaston avulla ja vahvistanut rooliaan helposti saavutettavana kohtaamispaikkana. Vuonna 2025 alkoi Paimion lukutaitostrategia-hanke, jonka tavoitteena on vahvistaa kaikenikäisten monilukutaitoa (ml tekoälylukutaito).

Tilastokeskus tilastoi kirjaston saavutettavuutta, kuinka moni väestöstä asuu 3 km, 10 km tai 20 km säteellä lähimmästä kirjastosta. Paimiolaisista 67 % asuu vähintään 3 km säteellä, 98 % asuu vähintään 10 km s

- **HYTE-vaikutus:** osallisuus, kulttuurihyvinvointi, yhteisöllisyys
- **Mittareita:** TEA-viisarin kulttuuriosio, kävijä- ja lainausmäärät

Paimion opisto (kansalaisopisto ja musiikkiopisto)

Opisto tukee elinikäistä oppimista, kulttuurista osallisuutta ja hyvinvointia.

Keskeiset toimenpiteet:

- laaja kurssitarjonta taiteen, liikunnan ja hyvinvoinnin teemoissa
- musiikkiopiston opetuksen saavutettavuus
- yhteisölliset tapahtumat ja näyttelyt
- matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia kaikenikäisille

Mittarit:

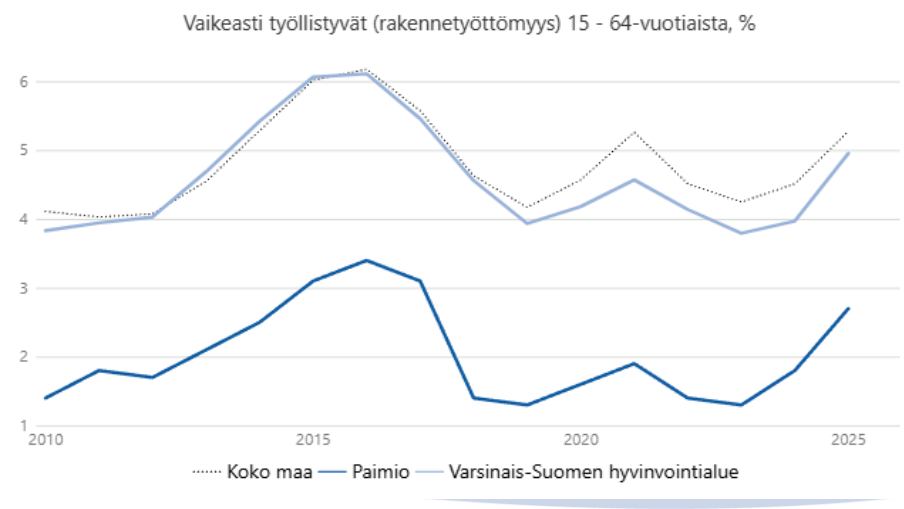
- osallistujamäärät opiston kursseilla ja kirjaston sekä kulttuurin tapahtumissa
- kulttuurihyvinvoinnin osuus TEA-viisarissa (kulttuuri)
- Aineiston lainamäärät

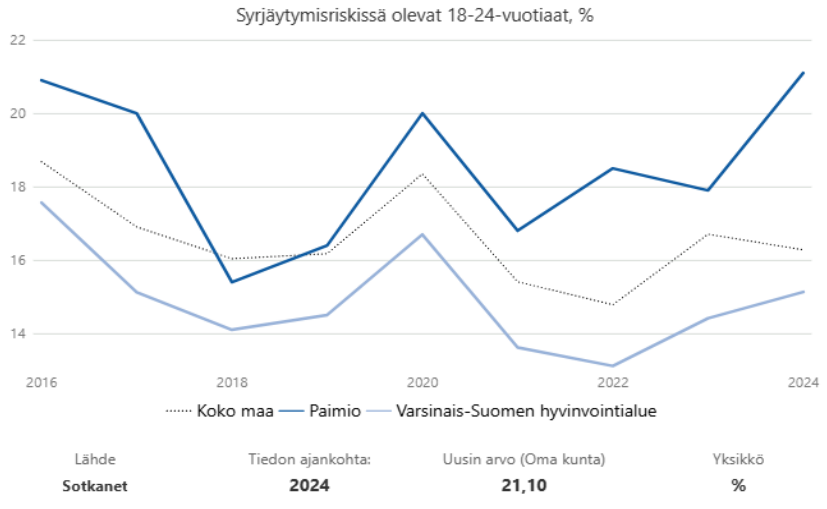
Elinvoima- ja työllisyyspalvelut ja hallinto

Elinvoima- ja työllisyyspalvelut ovat tukeneet työikäisten hyvinvointia edistämällä työllistymistä, osaamisen kehittämistä, kotoutumista, yrittäjäksi ryhtymistä ja yritystoimintaa. Palveluilla on pyritty ehkäisemään pitkittynyttä työttömyyttä ja tukemaan työikäisten osallisuutta, toimeentuloa ja työkykyä. Työtä on tehty yhteistyössä hyvinvointipalvelujen, liikuntapalvelujen ja kolmannen sektorin kanssa.

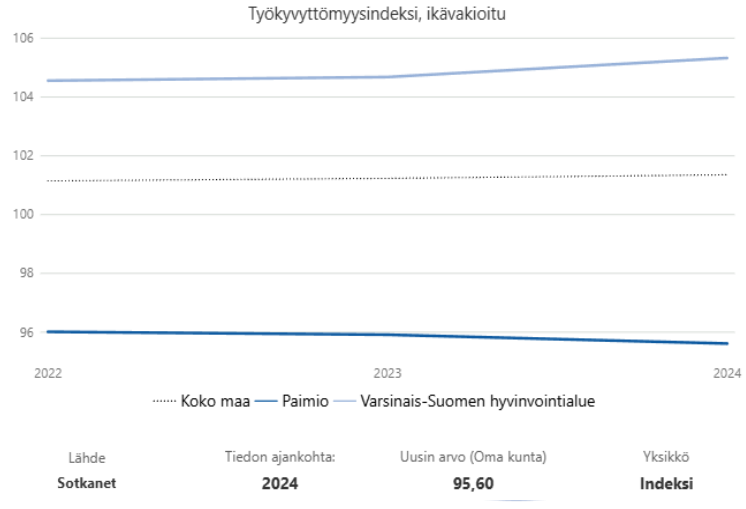
Hallinto on vahvistanut työikäisten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia muun muassa Mun Paimio -asukasbudjetin käyttöönotolla, HYTE-työn koordinoinnilla sekä viestinnän ja palautekanavien kehittämisellä.

- **HYTE-vaikutus:** osallisuus, työkyky, yhteiskunnallinen hyvinvointi
- **Mittareita:**
- asukasbudjetin osallistujamäärät
- työllisyyspalvelujen asiakasmäärät (paikallinen seuranta)
- HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorit

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	**2024**	**21,10**	**%**

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	**2024**	**95,60**	**Indeksi**

7 Ikääntyneet

Ikääntyneiden hyvinvointia on edistetty ennaltaehkäisevästi tukemalla toimintakykyä, yhteisöllisyyttä ja kotona selviytymistä. Työ on toteutunut liikunta-, kulttuuri-, järjestö- ja HYTE-palvelujen yhteistyönä, ja painopisteenä on ollut turvallinen ja aktiivinen arki ikääntyvässä väestössä.

Liikunta, kulttuuri ja toimintakyvyn tukeminen

Ikääntyneille suunnatut matalan kynnyksen liikunta- ja kulttuuripalvelut ovat olleet keskeinen osa hyvinvointityötä. Soveltava liikunta, esteettömät liikuntaympäristöt, parvekejumppa-toiminta sekä erilaiset kulttuuritapahtumat ovat tarjonneet osallistumismahdollisuuksia ja tukeneet sosiaalista kanssakäymistä. Koronapandemian aikana syntyneet etä- ja parvekejumppamallit ovat vakiintuneet osaksi palvelutarjontaa.

Liikuntapaikkainvestoinnit, kuten uimahallin peruskorjaus sekä esteettömät ulkoilu- ja reitistöhankkeet, tukevat ikääntyneiden arjen toimintakykyä ja turvallisuutta pitkällä aikavälillä.

Paimio on ollut mukana Voimaa vanhuuteen -ohjelmassa vuosina 2023–2026. Ohjelman tavoitteena on vahvistaa erityisesti vähän liikkuvien ja toimintakyvyltään heikentyvien ikääntyneiden liikkumista, ehkäistä kaatumisia ja tukea itsenäistä arjessa selviytymistä. Ohjelma on vahvistanut poikkihallinnollista yhteistyötä, osaamista ja ennaltaehkäiseviä toimintamalleja ikääntyneiden hyvinvoinnin tukemisessa.

Lisäksi valtuustokautta edeltäneellä kaudella käynnistetty liukuesteiden jakaminen yli 65-vuotiaille paimiolaisille on jatkunut osana kaatumisten ehkäisyä. Kaatumisten ennaltaehkäisy on tunnistettu keskeiseksi tekijäksi ikääntyneiden turvallisen arjen ja toimintakyvyn tukemisessa. Valtuustokaudella kulttuuripalveluiden Kulttuurikammari-ryhmä on vakiintunut hankkeen jälkeen osaksi perustoimintaa. Ryhmä tarjoaa matalan kynnyksen kulttuurihyvinvointitoimintaa erityisesti muistisairaille sekä muistisairauksien ennaltaehkäisyyn.

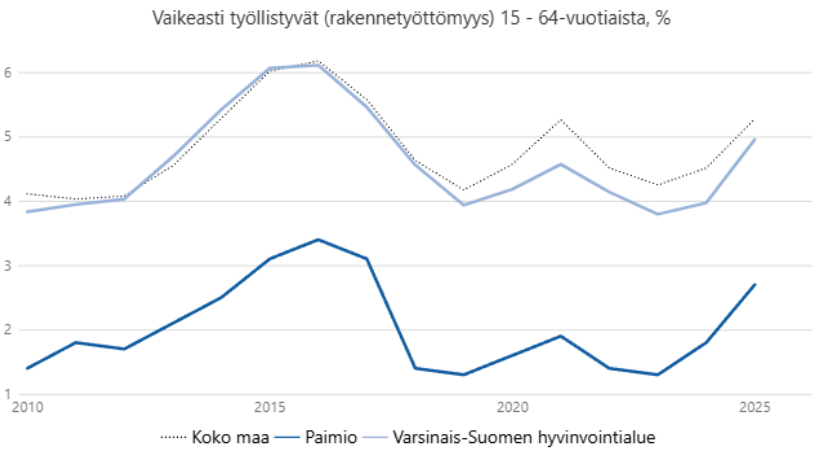
HYTE-vaikutus: toimintakyvyn ylläpitäminen, kaatumisriskin vähentäminen, yksinäisyyden ehkäisy, turvallinen arki

Mittarit: kävijämäärät, Yli 65-vuotiaiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot, osallisuusmittari

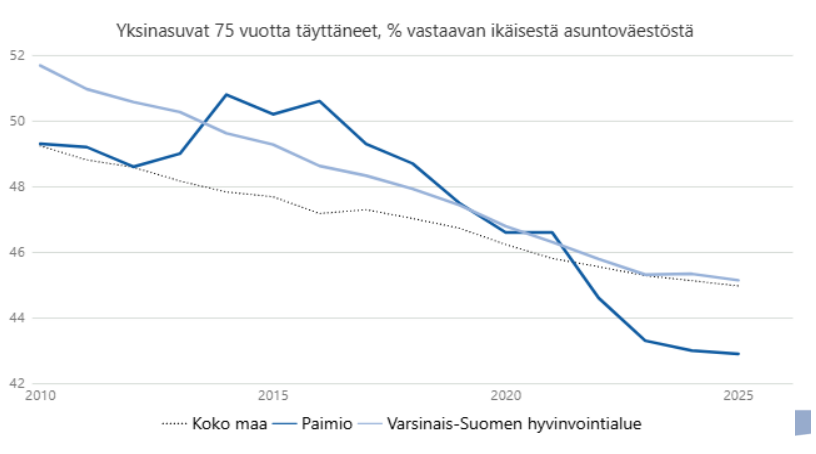

Elinolot työikäiset ja ikääntyneet

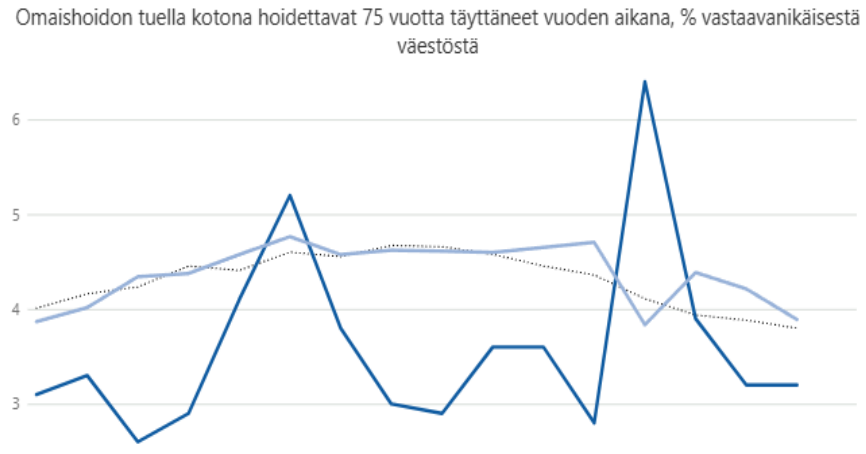
- **Työllisyystilanne on hyvä:**
- Vaikeasti työllistyvien osuus Paimiossa on pysynyt alhaisena.Vuoden 2025 alussa voimaan tulleen TE-palveluiden uudistuksen tavoitteena on mm. helpottaa ja nopeuttaa työllistymistä.
- Vaikeasti työllistyviä vain 2.70 % (2025) (VS 4,95 %, koko maa 5,27 %).
- **Ikääntyneiden asuminen:**
- Yksinasuvia 75 vuotta täyttäneitä 42,90 % (vähemmän kuin VS 45,14 % ja koko maa 44,97 %). (vuonna 2025)
- **Omaishoidon tuki on vähentynyt selvästi vuodesta 2022**
- 75+ omaishoidon tuella olevia 6,40 % (2022) → 3,20 % (2024) -> 3,20 (2025). (VS 3,89%, koko maa 3,80%)
- **Yhteenveto:**
- Paimiossa korostuvat hyvät elinolosuhteet ja työllisyys, mutta nuorten syrjäytymisriski ja omaishoidon väheneminen ovat keskeisiä huolenaiheita.

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	2025	2,70	%

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	2025	42,90	%

Yhteisöllisyys, mielen hyvinvointi ja osallisuus

Ikääntyneiden yksinäisyyden ehkäisy ja mielen hyvinvoinnin tukeminen ovat olleet keskeisiä teemoja valtuustokaudella. Ystäväpiiri-toiminta on tarjonnut ikääntyneille mahdollisuuden säännölliseen kohtaamiseen, vertaisuuteen ja sosiaalisten suhteiden vahvistamiseen. Toiminta tukee ikääntyneiden mielen hyvinvointia ja ehkäisee yksinäisyyttä erityisesti niillä henkilöillä, joiden sosiaaliset verkostot ovat kaventuneet.

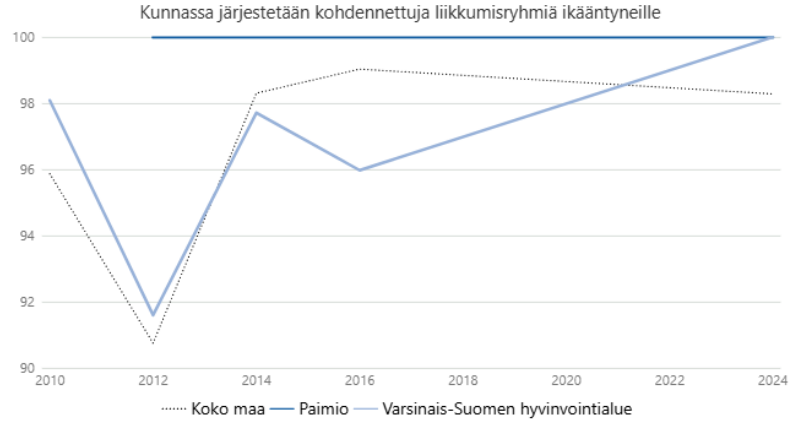
Elokuussa 2025 käynnistyi Hyvän Olon pysäkki, joka toimii ikääntyneille suunnattuna matalan kynnyksen kohtaamispaikkana ja yhteisenä olohuoneena. Hyvän Olon pysäkki tarjoaa mahdollisuuden osallistua toimintaan, kohdata muita ikääntyneitä sekä saada sosiaalista tukea ja neuvontaa. Kohtaamispaikka vahvistaa ikääntyneiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja arjen merkityksellisyyden kokemusta.

Hyvän Olon pysäkki kokoaa yhteen kaupungin palveluita, järjestötoimijoita ja vapaaehtoisia ja tukee poikkihallinnollista sekä sektorirajat ylittävää yhteistyötä ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämisessä.

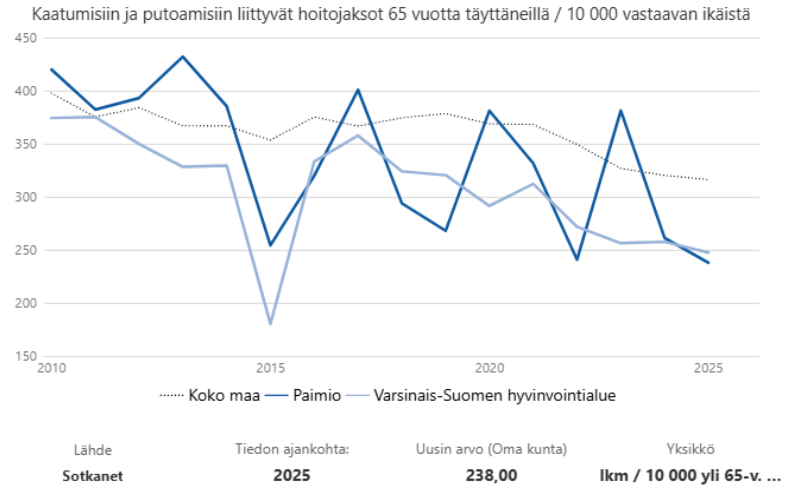
HYTE-vaikutus: osallisuus, mielen hyvinvointi, yksinäisyyden ehkäisy, yhteisöllisyyden vahvistaminen

Mittarit: Osallistuneiden määrä

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
TEA-viisari	**2024**	**100,00**	**Indeksi**

Lähde	Tiedon ajankohta:	Uusin arvo (Oma kunta)	Yksikkö
Sotkanet	**2025**	**238,00**	**lkm / 10 000 yli 65-v. ...**

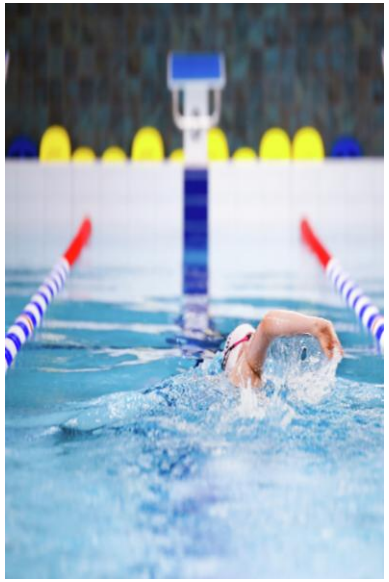
8. Hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Hyvinvointisuunnitelma toteutui pääosin hyvin. Sote-uudistus ja toimintaympäristön muutokset vaikuttivat kuitenkin joidenkin toimenpiteiden toteutumiseen, eikä kaikkia suunniteltuja uudistuksia saatu edistettyä tavoitellusti.

1. Lasten nuorten ja lapsiperheiden tukeminen	2. Ikääntyneiden turvallinen ja mielekäs elämä	•3.Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen läpi elämänkaaren	**4. Elinvoiman, työllisyyden ja yrittäjyyden edistäminen**
Onnistuttiin erityisesti: Eri hankkeiden käynnistämisessä; Koulunuorisotyö ja PaHaMa sekä maahanmuuttajanuorten tavoittamisessa (Etsivä nuorisotyö ja pajatoiminta)	**Onnistuttiin erityisesti:** Ystäväpiiritoiminnan vakiinnuttamisessa ja ikääntyneiden yhteisöllisyyttä lisäävien toimintojen järjestämisessä**.** •Kulttuuri- ja kohtaamispaikkojen kehittämisessä •Vapaaehtoistoiminnan vahvistamisessa ja digituen ja digiopastuksen lisäämisessä.	**Onnistuttiin erityisesti:**Vahvistamaan järjestöyhteistyötä, käynnistämään Mun Paimio -asukasbudjetoinnin, kehittämään liikunta- ja kulttuuripalveluja sekä lisäämään lähiliikuntamahdollisuuksia. Lisäksi vakiinnutimme harrastusmessut ja kehitimme digipalveluja sekä kirjaston hyvinvointityötä.	**Onnistuttiin erityisesti:** Työttömyysasteen pitäminen kohtuullisen matalana. Työllistymisen tukemiseen oli riittävä palvelutarjonta saatavilla.
Haasteita: Hankkeiden vakinaistaminen osaksi Paimion kaupugin vapaa-aikapalveluiden toimintaa	**Haasteita:** Ikääntyneiden asumisen kehittämisen toimeenpano jäi kesken. •Eläkkeelle siirtyvien tavoittamiseen suunnitelleen toimenpiteet eivät toteutuneet. Sote-uudistus siirsi useita palveluita Varhalle.	**Haasteita:** •Osa osallisuutta vahvistavista toimintamalleista jäi resurssisyistä toteutumatta. •Vaikuttavuuden mittaaminen jäi monin paikoin määrällisten mittareiden varaan.	**Haasteita:** Pitkäaikaistyöttömyyden sekä nuorisotyöttömyyden vääjäämätön nousu vaikeassa taloussuhdanteessa.
Keskeinen oppi: Ennaltaehkäisevään työhön on panostettava.	**Keskeinen oppi:** Sosiaalinen osallisuus ja ennaltaehkäisevä toiminta ovat kunnan merkittävimpiä keinoja tukea ikääntyneiden hyvinvointia.	**Keskeinen oppi:** Kunnan eri toimialojen, järjestöjen, seurakunnan ja vapaaehtoisten yhteistyöllä voidaan saada merkittäviä HYTE-tuloksia aikaan.	**Keskeinen oppi:** Huono taloussuhdanne osuu aina kipeimmin jo valmiiksi heikompiosaisiin.
Keskeiset mittarit: Määrälliset ja laadulliset mittarit (NuoDo, Par-järjestelmä, Sovari)	**Keskeiset mittarit:** Pääosin määrällisiä mittareita.	**Käytetyt mittarit:** määrällisiä ja laadullisia mittareita, kuten asiakastyytyväisyys	**Keskeiset mittarit:** Työllisyyskatsaus, työllisyysalueen omat seurantamittarit.

9. Keskeiset opit valtuustokaudelta ja evästykset seuraavaan hyvinvointisuunnitelmaan 2026-2030

- Hyvinvointisuunnitelman suurimmat onnistumiset liittyivät osallisuuden vahvistamiseen, järjestöyhteistyöhön, liikunta- ja kulttuuripalveluiden kehittämiseen sekä ennaltaehkäisevän hyvinvointityön rakenteiden vahvistamiseen.
- Suurimmat haasteet liittyivät sote-uudistuksen aiheuttamaan toimintaympäristön muutokseen, resurssien riittävyyteen, mielenterveyden haasteiden kasvuun sekä vaikutusten systemaattisempaan mittaamiseen.
- Paimio onnistui rakentamaan hyvinvointia tukevia toimintamalleja ja yhteistyörakenteita, mutta seuraavalla valtuustokaudella painopisteen tulisi siirtyä entistä enemmän vaikuttavuuden osoittamiseen, mielenterveyden tukemiseen sekä kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön vahvistamiseen.
- Valtuustokauden keskeinen oppi on, että vaikuttava hyvinvoinnin edistäminen edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä, toimivaa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa, systemaattista tiedolla johtamista sekä kuntastrategiaan kytkeytyviä yhteisiä tavoitteita.

Suuntaviivat hyvinvointisuunnitelman 2026–2030 valmisteluun

- Tulevan hyvinvointisuunnitelman 2026–2030 perustana toimii Paimion kuntastrategia 2027–2030, jonka visiona on **Aallonharjalla**. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet rakennetaan strategian yhteisten arvojen – **Pikkuisen parempi Paimio, Palveleva Paimio ja Positiivinen Paimio** – mukaisesti.
- Hyvinvointisuunnitelman valmistelussa huomioidaan strategian kolme painopistettä eli **Talous ja arkijärki**, **Vetoava viestintä** sekä **Parantava Paimio**.
- Hyvinvointisuunnitelman 2026–2030 valmistelussa hyödynnetään hyvinvoinnin tilaa kuvaavaa tietoa, elämänkaarilähtöistä tarkastelutapaa sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelman tavoitteita. Tavoitteena on kohdentaa toimenpiteet kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta merkittävimpiin ilmiöihin ja vahvistaa poikkihallinnollista yhteistyötä eri ikä- ja väestöryhmien hyvinvoinnin edistämiseksi.

PAIMIO

10. Hyvinvointikertomuksen valmistelu

- Hyvinvointikertomus on laadittu laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Hyvinvointikertomuksen valmisteluun ovat osallistuneet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä yhteistyössä kaupungin toimialojen, seurakunnan, vaikuttajatoimielinten ja järjestöjen kanssa. Valmistelusta on vastannut liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori.

HYTE-ohjausryhmän kokoonpano:

- liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori, Matleena Koskinen,
- tekninen johtaja, Juha Saarinen
- hallintojohtaja, Jaana Hölsö,
- elinkeinojohtaja, Jani Penttilä
- työvoimapäällikkö, Johannes Joutsenlahti
- sivistysjohtaja, Jyrki Lumiainen / vs.sivistysjohtaja Ari Nuorikkala
- varhaiskasvatusjohtaja, Tuulia Tamminen
- vapaa-aikapalveluiden päällikkö, Mia Konradsdal
- kirjasto- ja kulttuurijohtaja, Laura Lankinen
- palvelupäällikkö, Kia Korpela
- Kaupunginjohtaja, Nina-Mari Turpela
- sekä Paimion seurakunnan, Paimion nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvoston edustajat

PAIMIO